

MAGYAR LAPOK

T, Dunaposta

HUNGARIA

Budapest

Postafiók 151

Extern

Igazgató és felelős szerkesztő:
dr. Paál Árpád

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLO NYOMDA R. T.
Törvénytől bej. szám: Tr. B. 11/71. Jun. 1938

Főmunkatárs: dr. Gyárfás László

Churchill angol tengerészetiügyi miniszter beszéde miatt nyugtalanosság támadt

A német sajtó tiltakozik a szándék ellen, hogy a semlegeseket bevonják a háborúba. Az angol sajtó helyesel. Az angol kormányon belül nézeteltérések vannak a beszéd miatt

Berlinből jelentik: A német sajtó élesen támadja Churchill beszédét. A német külügyminisztérium szócsöve, a Deutsche Diplomatisch-Politische Korrespondenz megállapítja, hogy Németország sohasem óhajtott és ma sem óhajta egyik semleges hatalom nyílt vagy közvetett beavatkozását a háborúba, de Churchill beszéde nyílt kísérlet volt a semlegesek bevonására Anglia ügye mellett a háborúba. Churchill kijelentései naivitásra, zavart tanácsatlanságra és mindenesetre rossz szándéokra mutatnak. Németország a legnagyobb figyelemmel kíséri ezt az angol taktikát, melynek célja, hogy romlásba döntse másokat.

A német sajtó többi része megállapítja, hogy Churchill kifejtette a második haditervet, melynek egyik pontja a semlegesek bevonása a háborúba.

Londonból jelentik: Az angol lapok legtöbbször elismeréssel adózik úgy Churchill, mint Halifax legutóbbi beszédének. A Times azt fejtegeti, hogy legjobb volna, ha az összes semleges államok az angol hadihajók védelme alá helyeznék kereskedelmi tengerészetiüket és ilyen formában csatlakoznának a szövetségsekhez. Ezzel olyan ügyet szolgálnának, mely számukra legalább is olyan fontos, mint Anglia

és Franciaország számára. A Manchester Guardian ehhez még hozzáfűzi, hogy mindez csak álomkép.

Koppenhágából jelentik: (Dunaposta.) A dán sajtó értesülése szerint az angol kormány kebelében Churchill beszéde következtében nézeteltérések támadtak. A londoni tájékoztató minisztérium már is jónak látta közölni a skandináv lapok tudósítóival, hogy a beszéd nem jelent változást Anglia külpolitikájában, mert nem Churchill a külügyminiszter, hanem Halifax.

Koppenhágai jelentés szerint német illetékes helyen elvárják a semlegesektől, hogy ezek után kilépnek a Népszövetségből.

Egy dán kereskedő béketerve a szovjet elleni európai összefogásról.

Koppenhágából jelentik: Pless-Schmidt dán kereskedő Ribbentrop német birodalmi külügyminiszter elé béketervet terjesztett, amelyet az visszautasított. Állítólag a béketerv gerince az lett volna, hogy Németország hagyja ott Moszkva barátságát és a nyugati hatalmakkal együtt lépjen fel a szovjet ellen. Ez a gondolat — hangoztatják német illetékes helyen — nem új, habár a mostani általános helyzetben igen fantasztikusnak látszik.

Olasz felfogás a civilizált népek közötti kibékülésről. XII. Pius pápa békereménye. Mussolini buzácsolása. Kína és Japán kibékülésének világpolitikai kihatása

Rómából jelentik: Az „Avvenire” című olasz lap vezércikkében foglalkozik a nemzetközi élet három fontos megnyilatkozásával. Ezek:

1. XII. Pius pápa válasza Roosevelt üzenetére. Ebben a Szentatya reményének adott kifejezést, hogy az általános kibékülés már nincs messze. Mégis, hosszú élettapasztalatai és széles látóköre alapján arra a következtetésre jut, hogy a helyzetet egyelőre nem szabad túlságosan bizakodóan megítélni. A béke barátainak keves kilátása van a sikerre mindaddig, míg a jelenlegi erőviszonyokban nem következik be lényeges változás. Ezek szerint tehát az egymással szemben álló milliós hadseregek közötti összecsapás alig lesz elkerülhető.

Másik fontos megnyilatkozás Mussolini beszéde az olasz földművesekhez. Ebben a beszédeben a Duce biztosította az olasz népek a két legfőbb kincsét: a mindennapi kenyeret és a békét.

A harmadik fontos nemzetközi megnyilatkozás Ciano olasz külügyminiszter üzenetváltása Vang-Csing-Vei-vel, a kínai új központi kormány vezetőjével. Ez az üzenetváltás arra mutat, hogy Olaszország világpolitikai alapon veti latba erejét és tekintélyét a civilizált népek közötti kibékülés érdekében. Nem véletlen, hogy a Civilizáció Olimpiját 1942-ben Rómában tartják meg. Valóban rendkívüli jelentősége van annak, hogy Ázsia két legnagyobb nemzete, Japán és Kína között tartós megegyezés jöjjön létre a

civilizáció és emberi haladás érdekében.

— Valami tehát, ugylátszik, mégis megmozdult a szárazföldön — állapítja meg az olasz lap.

Az új kínai kormány japánbarát kiegyezése.

Shanghaiből jelentik: A japánbarát kínai új központi kormány elnöke, Vang-Csing-Vei nevében titkára közléseket tett a sajtó részére. — Kijelentette, hogy nem helytállóak azok a hírek, amelyek a Vang-Csing-Vei és Japán között létrejött megállapodással kapcsolatban elterjedtek. A tárgyalások folyamán a Vang-Csing-Vei csoport a teljes szuverenitást és Kína integritását tartotta szem előtt. Létre is jött a megállapodás, melynek értelmében: 1. Kína elismeri Mandzsukuo; 2. Mindkét fél kommunistaellenes; 3. Japán Észak-Kínában és Mongóliában a kommunistaellenes követelményeknek megfelelően csapatokat helyez el; 4. Az egyenjogúságon és kölcsönös ségen alapuló gazdasági együttműködés; 5. A területek ismét Kína államtulajdonába mennek át; 6. A japán csapatok az ellenségeskedés befejezése után két éven belül visszavonulnak Kínából.

Csung-Kingből jelentik: A Jangce folyón, Csung-kingtől nem messze két hajó összeütközött. Az egyik hajó néhány perc alatt elsüllyedt. Mintegy száz utasa életét vesztette.

(Tudósításunk folytatása a 3-ik oldalon)

A németek fehér könyve a népkisebbségi kérdéstről

Előző közleményeinkben ismertettük azokat a nehéz próbatételeket, melyek éppen népkisebbségi érdekek szempontjából annyira ráterhelődtek az 1934-ik évi január 26-iki német-lengyel megértési egyezményre. Az egyik terhelési próba nemzetközi politikai oldalról, a genfi Népszövetségből nehezedett rá erre az alkotásra, még pedig mindjárt az első évben. A másik a lengyel nemzeti politika oldaláról bontogatta ezt a művet, még pedig az egyezmény létrejötte utáni három esztendő alatt. Ezzel szemben, amint a fehér könyv további okmányokból kiteljesíti, a német birodalmi kormányzat állandó törekvése az volt, hogy a megértési egyezmény szellemét gyakorlati kibontakozás felé terelje, s ezzel segítsen a népkisebbségi jogrendszer megrendülésén. Német részről az irányzat az volt, hogy ami a népkisebbségek védelmi intézményeiből elveszett, azt a két szomszédos állam egymás kisebbségei tekintetében kölcsönös megállapodásokkal pótolja.

Amint tudjuk, Beck lengyel külügyminiszter 1934. szeptember 13-ikán a genfi Népszövetség közgyűlésén megkísérelte, hogy a lengyel népkisebbségi szerződést minden más államra is kötelezőnek mondassa ki. Mivel ez nem sikerült, felmondta a népkisebbségek nemzetközi védelmében az együttműködés a Népszövetséggel. A német külügyi hivatal már akkor közölte úgy a berlini lengyel követtel, mint a varsói német követtel, hogy ő ugyan a Népszövetség részéről jöhető népkisebbségvédelmet gyakorlatilag értéktelennek tartja, mindazonáltal elvi fontossága az, hogy Lengyelországnak a népkisebbségek iránti nemzetközi kötelezettségét azért kellett vállalnia, mert a korábbi Németország rovására is tulozott határokat kapott. Tehát a népkisebbségek védelmére vonatkozó kötelezettség összefügg a területi kérdéssel. (Ugyanezt a Népszövetség illető közgyűlésén az angol és a francia delegáció vezetője is figyelmeztetően hangoztatta.) Így állván a helyzet, Lengyelországnak a saját területi érdeke szempontjából is gondoskodnia kell, hogy megnyugtató rendezést adjon a népkisebbségek javára.

Közben, mintegy a két ország közötti diplomáciai barátság külső jelzésére, a két kormány kölcsönösen nagyköveti rangra emelte az egymás székhelyén működő követet. Moltke, a varsói német diplomácia képviselői vezetője mint nagykövet, első megbízatásként 1934. november 14-én éppen azt kapta, hogy sürgősen beszélje meg és tisztázza Beck külügyminiszterrel a népkisebbségi kérdésre vonatkozó lengyel álláspontot. Említse meg, hogy a volt német területek a népkisebbségekre vonatkozó „servitus”-szal (szolgáltatási kötelemmel, jogi műnyelven: „szolgálat”-mal) mentek át lengyel főhatóság alá. „A német kormány azonban, — írja Neurath báró külügyminiszter — nem gondol arra, hogy a német népkisebbségért való közbelépését emeltyűnek használja a területi kérdés felgöngyölítésére. Reméljük, hogy a lengyel kormányt ezt a kijelentést kellően méltányolja. Ezzel és a Népszövetség ellen-

* Előbbi közlemény a „Magyar Lapok” 1940. január 21-iki számában.

örzési joga tekintetében kifejezett érdektelenségünkkel bizonyára megteremtettük annak az előfeltételét, mely lehetővé teszi, hogy a német kisebbség kérdéseiben Németország és Lengyelország között éppen olyan elfogulatlan és szakzszerű eligazodás legyen, mint ahogyan ez például Németország és Magyarország között történik. Az ilyen módon való eligazodás eleve elveszi mindennek az élet. Másfelől azonban megóv attól, hogy a két állam között most fennálló probléma zavaró tényezővé nőjje ki magát viszonyaik további fejlődésében."

Ilyen alapvetéssel a német külügyminiszter utasítása a továbbiakban azt mondja, hogy a varsói nagykövet legfőképpen az ügy elvi oldalát tisztázza. Vagyis azt, hogy a kisebbségi kérdésben való eligazodás a két kormány közötti szakzszerű és elfogulatlan tárgyalásokkal lehetséges-e, s így a lengyel kormány által Genfben felmondott nemzetközi megalapozás helyébe odatehető-e új alapnak a német-lengyel megegyezés. Ennek az elvi tisztázásnak az elősegítésére a nagykövet említse meg azt is, hogy éppen az utóbbi időben mind jobban halmozódnak a német népkisebbség sérelmei. Ez pedig annak a bizonyítéka, hogy a lengyel törvények nem elegendők a probléma rendezésére, s hogy a lengyel hatóságok gyakorlata se felel meg a lengyel külügyminiszter által hangoztatott jószándéknak. Beck külügyminiszter eselleg azzal igyekszik a további megbeszélés elől kitérni, hogy a probléma kizárólag a lengyel belkormányzat ügye. Ez esetre a német külügyminiszter azt kívánja közölni, hogy a német kormánynak nem fontos, vajjon nemzetközi szerződésből, vagy önálló nemzeti elhatározásból folyóan akar-e a lengyel kormány jó bánásmódot a kisebbségekkel; csak az fontos a német kormánynak, hogy ez a bánásmód valóban jó legyen.

Beck külügyminiszter már 1934. november 19-én fogadta Moltke német nagykövetet. Kifejezte, hogy Lengyelországban milyen nagy a tisztelet Hitler kancellár és az ő loyális német-lengyel megértési politikája iránt, s hogy ez nemcsak az ő (a Beck) felfogása, hanem első sorban a Pilsudski tábornagyé és a miniszterelnöké. Eppen azért biztosíthatja, hogy minden német részről jövő indítványt alapos, előítéllettől mentes és jóakarattal megvizsgálás alá vesznek. Ami a népkisebbségi kérdés felől Genfben tett lengyel kijelentést illeti, arról ismét hangsúlyozottan megállapíthatja, hogy ez a lépés egyáltalán nem irányult a német népkisebbség ellen. Ezt a lépést legfőként az a körülmény idézte elő, — mondotta Beck, — hogy „hihetetlen az a bánásmód, amit a Népszövetség utóbbi időben Lengyelországgal szemben jónak látott alkalmazni. A Népszövetségben olyan emberek ülnek, akik egyebet se tudnak, mint magukat és másokat bosszantani, s akiknek amennyi semmi megértésük nincs a realitások iránt." Beck már egy év óta igyekezett a Népszövetséget arra bírni, hogy Lengyelországot megértőbben kezelje. Mivel nem hallgattak rá, azért kényszerült Lengyelország a legutóbbi genfi kijelentésre.

Moltke nagykövettel folyt további beszélgetés során azt a biztosító kijelentést tette Beck külügyminiszter, hogy a német kisebbségi jogok „továbbra is” a lengyel alkotmány alapján védve maradnak. Ezek a kisebbségi jogok — mondotta a miniszter, — „nem valamelyes elméleti elgondolásból eredtek, hanem megfélemlenek annak a gyakorlati felfogásnak, amit Lengyelország az állam fogalmáról és a különböző néprétegek együttéléséről alkotott." Nem hiszi, hogy ezek az elvek holt betűk maradjanak. Az államnép és a kisebbség viszonyában ugyan most gyakoriak a kiéleződések, de ezeket a nehéz gazdasági válságnak tulajdonítja. A közigazgatási hatóságoknál se úgy megy minden, „ahogy mennie kellene", de ő beszél miniszter társával, hogy irányító rendelkezéseket adjanak ki, s ennek bizonyára lesz hatása. A sajtótól is sok függ, de a lengyel sajtóban — mondotta Beck — erősen képviselve van a zsidó elem, s emiatt van, hogy ez a sajtó „bizonyos ellenérzéseket mutat Németországgal szemben." Azonban ő (Beck) fáradozni fog azon, hogy tekintetben is „javulást hozzon létre", s reméli a kisebbségi kérdésre nézve is, „hogy a

közvéleményben el lehet érni valami okos irányvételét."

Moltke nagykövettel e beszélgetésről szóló jelentése elmondja, hogy Beck konkrét megjelöléseket kíván, melyek azok az ügyek, amik miatt német részről kifogást támasztanak. Ő azt felelte, hogy csak a kisebbségi kérdés tárgyalási lehetősége elvén a megbeszélésre kapott megbízatást. Addig is, míg további megbízatást kaphatna, csak példaszzerű felsorolással említi föl az iskolakérdést, aztán a német munkások tömeges elbocsátását, s a „Nyugati Szövetség"-nek és a lengyel fölkelők más alakulatainak németül-dőző mozgalmait. Az iskolakérdésben külön kiemelte, hogy a német tantervüket állásaikból kiteszik, s hogy a német kisebbség saját iskoláiban is túlzottan erőltetik a lengyelnyelvű tanítást, ami miatt ezek az iskolák csak névlegesen német tanintézetek. Egyébként a német nagykövet azzal végezte a beszélgetést, hogy a miniszter közléseiből a népkisebbségi kérdés nyílt és őszinte megtárgyalására lát lehetőséget. Ez az elvi oldal tisztázása lévén, ez alapon alkalma lesz, hogy ilyen kérdésekben továbbra is bizalomteljesen a miniszterhez forduljon.

A miniszter erre — amint a nagykövet jelentése mondja, — „fejbólintással" válaszolt, vagyis néma jellel tudatta hozzájárulását. Ez a „fejbólintás" elvi jelentőségű eredménynek számít, mert tulajdonképpen azt fejezte ki, hogy a lengyel kormány a német-lengyel egyezmény körébe tartozónak elismeri, ha a német kormány a lengyelországi német népkisebbségért szót emel. Nem tartja tehát „kizárólagos" lengyel belügynek a német népkisebbséggel való bánásmód kérdését.

A német külügyi képviselőt ezen az alapon a következő három évben többször szóvá is tette a folyton fokozódó séremléteket. Hogy ezek a genfi 1934-iki lengyel lépés óta hogyan vettek mind élesebb arányokat, azokat előbbi köz-

leményünkben már vázlatosan ismertettük. A német kormány ezek ellen mind csak diplomáciai alkalmakat választott a szóváltásra. A német birodalmi sajtó is tartózkodott a séremlékek nyilvánosságra hozatalától, mert kormánypolitikai irányelv volt a németek részéről, hogy a nyilvános közlések ne szolgáljanak okul a lengyel közhangulat elmérgesítésére. Moltke varsói nagykövet már 1934. nov. 19-iki jelentésében figyelmeztetően felszólal, hogy a német birodalmi sajtónak ez az elhallgató kimélete nem celszerű, sőt nem is szükséges. A lengyelek ezt a hallgatást félreértik. Ő (Moltke) már jelezte is Beck külügyminiszternek, hogy a német nép érzékenységevel nincs összhangban a német birodalmi sajtó hallgatása, s hogy éppen azért a jövőben mind nehezebb lesz az ilyen tartózkodó sajtópolitika továbbvitele.

(Gikkünk folytatása az 5-ik oldalon.)

A mezőgazdasági mozgósítás megvalósítása

Nagy erőfeszítést kell kifejtenuk, hogy biztosítsuk az országban a lehető legnagyobb termelést. — A koratavas két hónapjában több mint egy és fél millió hektárt kell bevetni

Bucurestiből jelentik hivatalosan: Az ország minden községében bizottságok létesülnek a mezőgazdasági mozgósítás megvalósítása céljából. **Tavaszzal nagy erőfeszítést kell kifejtenuk, hogy biztosítsuk az országnak a lehető legnagyobb termelést. Az ősz folyamán ugyanis viszonylag kevés földterületet tudtak bevetni gazdáink, úgyhogy a koratavas két hónapjában több mint egy és fél millió hektárt kell bevetnünk.** A mezőgazdasági mozgósítás elsőrendű gondját kell hogy képezze az ország lakosának, azár van neki magának is földje, akár földmunkás, akár pedig városi ember, aki azonban munkájával vagy tehnikai hozzáértéssel elő tudja mozdítani a hozzá közeleső mezőgazdasági terület-szakaszon a földművelés ügyét. Angliában a termelés fokozásának feladata a katonákra is nehezedik. Az angol kormány elrendelte, hogy a légháritó ütegek állásainak közelében zöldes kerteket kell létesíteni, amelyeket a rendelkezésre álló katonák munkacerejével fognak megművelni. Rá kell mutatnunk arra, hogy ezt az intézkedést abban a Nagybritanniában fogantatották, amelynek gyarmataiban, felmérhetetlen forrásai vannak élelmiszerek beszerzésére. A termelő munka felfokozásának más jelentősége is van. Ha egy egész nép közös erőfeszítéssel növeli mezőgazdasági és ipari termelést és ezzel gyarapítja gazdasági életének hatóerejét, akkor az a nép biztos győzelem érvésével szállhat szembe minden veszedelemmel.

Románia két esztendeje már állandó erőfeszítést fejt ki, hogy megerősítse belső és külső biztonságát. A királyi bölcsességnek kö-

szönhetjük, hogy ez erőfeszítések jótéteményeit mindnyájan érezhetjük. A hadsereg felszerelése a nyugalom érzésével tölt el minket. A termelés fokozása, az országnak nyersanyagokkal való ellátása, az ipari és mezőgazdasági termelés alapjainak kiszélesítése és fejlesztése olyan kockázatoktól mentenek meg minket, amelyeknek következményeit sok nép valóban drámai módon kellett hogy érezze.

De amit eddig tettünk, még nem elegendő. A fenyegetések még nem hallgattak el. Dolgozunk kell, többet mint eddig és jobban meg kell becsülnünk az időt, mint az aranyat. **Tavaszzal egy tenyérnyi földterület se maradjon bevetetlenül.** Hal Istennek Románia Európa legtermékenyebb szántóföldjeivel rendelkezik, ami céltudatos munkával párosulva kell hogy biztosítsa a sikert.

A mezőgazdasági mozgósítás tehát mindenki gondja legyen. Mihelyt elolvad a hó, **elsőrendű feladatnak tekintsük ezt és higgyünk a munka és szorgalom eredményességében, mint a legmagasztosabb, megváltó eszményben.** Az az alkotó erő, amely megtölti a terményraktárakat és a gyárak lerakatait, a legteljesebb biztosságot nyújt a népek számára és győztesekké teszi őket a veszedelmek végtelen mezőnyei fölött.

Legújabb Szentírás kiadás

Oszövetség I-III. kötet. Vászonkötés 1080 Lei
Ujszövetség I-II. kötet. Vászonkötés 360 „
rövid jegyzetes zsebkötés, 40 „

Belgiumban hazabocsátják a legutóbb behívott tartalékosokat.

(Tudósításunk folytatása az 1-ső oldalról)

Brüsszelből jelentik: A „Soir“ jelentése szerint a külpolitikai helyzet javulása következtében a D. mozgósítási csapat behívott tartalékosait rövidesen újra elbocsátják. Erre azért is szükség van, hogy a gazdasági életben ne álljanak elő zavarok.

Japán követeli Angliától az „Asama Maru“ hajón letartóztatott német tengerészek szabadon bocsátását.

Tokióból jelentik: Tani helyettes japán külügyminiszter átnyújtotta Craigie angol nagykövetnek a japán kormány érélyes hangú tiltakozó jegyzékét a német állampolgároknak az Asama Maru fedélzetén történt letartóztatása miatt. A jegyzék értelmében a japán kormány fenntartja magának a jogot, hogy a német tengerészek szabadonbocsátását követelhesse.

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda nyilvánosságra hozta a japán külügyminisztérium hivatalos tiltakozását az Asama Maru hajó ellen alkalmazott angol eljárás miatt. A jegyzék megállapítja, hogy egy angol tiszt az angol hadihajó nevének megmondása és indító okainak a megjelölése nélkül az Asama Maru 21 német utasának kiadatását kérte. A japán gőzös kapitánya nem akart eleget tenni a felszólításnak, de azt nem tudta megakadályozni, hogy az angol cirkáló erőszakkal végre ne hajtsa az ellenőrzést.

A továbbiakban a jegyzék utal arra, hogy az angol kormánynak tudnia kellett volna, hogy Japán csak tényleges katonai személyek kiadásához járult hozzá arra az esetre, ha azt a angol tengeren követelik. Megállapítja végül a jegyzék, hogy ezt az angol lépést a japán kormány rendkívül barátságatlan lépésnek tekinti és ennek az ügynek a legnagyobb fontosságot tulajdonítja. A japán kormány nem elégszik meg Anglia magya-

razatával és fenntartja magának a jogot, hogy az elfogott németek szabadonbocsátását követelje.

Az olasz minisztertanács határozatai a gyarmati településekről, a félévekről és az önellátásról

Rómából jelentik: Az olasz kormány hétfői délelőtti minisztertanácsot tartott, amelyen több fontos törvényjavaslatot vitattak meg. A törvényjavaslatok között szerepelt a gyarmati telepítések meggyorsításáról és a félévekről a népközösségbe való visszafogadásáról, bizonyos állami szervek racionalizálásáról és az önellátás előmozdításáról szóló törvényjavaslat. Az önellátásról szóló javaslat keretében néhány év alatt 300 millió lírát fordítanak bizonyos földmunkalatokra és 150 millió lírát sürgős közmunkákra. Az olasz minisztertanács kedden ismét összeült.

Grippa
előjelek!

lehangoltság, fej és végtag-fájdalmaknál,
azonnal

ASPIRIN

TABLETTÁT

csak a) Bayer (keresztfel)

A szovjet angol nagykövete elhagyja Londont. A szovjet-unió nagytömegű buzavásárlása a kanadai angol dominiumban

Rómából jelentik: A Popolo di Roma londoni tudósítója szerint Maisky, londoni szovjet nagykövet néhány nap múlva elhagyja az angol fővárost. Maisky visszahívását úgy tekintik, mint választ Seeds, moszkvai angol nagykövet visszahívására. Egyesek lehetségesnek tartják, hogy Maisky azért tér vissza, hogy szóbeli jelentést tegyen a helyzet különböző alakulásáról. Maisky egyébként valószínűleg a szovjet legilletékesebb tanácsadója a finn kérdésekben, mert 1929-től 32-ig követ volt Helsinki-ben. 1932-ben irták alá a szovjet- finn támadást kizáró egyezményt.

Ottawából jelentik: A szovjetunió egymillió bushel (egy bushel = 36 liter) gabonát vásárolt a kanadai angol dominiumban. A nagy vásárlás kanadai politikai körökben éles bírálatot váltott ki. A kanadai kormány legközelebb bejelenti a gabonakivitel ellenőrzésére szolgáló szerv megalakítását.

A szovjet kormánylap támadása a Vatikán és a nyugati hatalmak ellen.

Moszkvából jelentik: Az Izvesztija éles támadást intéz a Vatikán és a nyugati szövetséges hatalmak ellen. A szovjet lap szerint a Vatikán az angol-francia blokk érdekeit szolgálja, de a szovjet ettől a szövetségtől sem ijed meg. Még élesebb hangot ütött meg Cserpatov, a moszkvai kommunista párt titkára egy ünnepségen, amelyen Stalin, Molotov és Vorosilov is jelen volt. A párttitkár ebben a beszédében megállapította, hogy ha a szövetségesek akár Finnországban, akár másutt szembeállnak az oroszokkal, ez rájuk nézve katasztrófális lesz. Ha a szövetségesek — úgy mond — beavatkozni merészelnék, szembetárlják magukat a modern és hatalmas szovjet hadsereggel, mely mögött a lelkes nép áll.

Amerika külügyminisztere kifogást emelt az angol nagykövet előtt a Földközi-tengeren való hajózás megbénítása ellen.

Washingtonból jelentik: Hull amerikai külügyminiszter fogadta az angol nagykövetet és komoly szavakkal hívta fel figyelmét az Egyesült Államok Földközitengeri hajózásának erősen kifogásolható megbénítására. Hull emlírtatot nyújtott át, mely szerint az Egyesült

Államok kormánya komoly aggályait fejezi ki hajózásának a Földközi-tengeren, különösen Gibraltárban történő kezelése miatt. Az angol beavatkozás nemcsak nagy késedelmeket okoz

a hajóknak, hanem ezek az intézkedések egyébként is erősen kifogásolhatók. Az emlékirat szerint az olasz hajózállományok kedvezőbb elbánásban részesülnek, mint az amerikai hajók hasonló rakományai. Az Egyesült Államok kormánya reméli, hogy az angolok megteszik a helyzet javulására szolgáló intézkedéseket.

Északamerikai elégedetlenség Anglia délamerikai vásárlásai miatt.

Newyorkból jelentik: Az Anglia iránti ingerültséget növeli az a körülmény, hogy Anglia csökkentette mezőgazdasági jellegű vásárlását az amerikai piacokon, hogy minden rendelkezésre álló hitelt hadianyagvásárlásra és fegyverszállításra tartalékolja. Az angol hitelök összege több mint ezer millió dollár. Anglia búzát és fagyasztott húst vásárolt Argentínában és Braziliában, amivel arra kényszeríti a dél-amerikai államokat, hogy iparcikkeiket az Egyesült Államok helyett Angliában szerezzék be.

Orosz hangszórók fenyegetése a karéliai földszoroson

Ha a finnek meg nem adják magukat, az oroszok 48 órán belül megsemmisítik Viipuri várost. — Harminc finn repülő bombázta a kronstadti orosz kikötőt

Helsinki-ből jelentik: Hivatalosan jelentik, hogy a karéliai földszoroson a finn tüzérség elhárított egy néhány szovjet támadást. Az oroszok hangszórókon át fenyegető üzeneteket küldtek a finneknek, hogy amennyiben meg nem adják magukat, az oroszok 48 órán belül megsemmisítik Viipurit. A Ladoga-tó felől északra a finnek sikeresen támadtak és megverték az oroszokat. Öt szovjet harciócsót elfogtak. Az ütközetben 450 orosz esett el.

Stockholmból jelentik: A finn jelentések hivatalos forrásból megállapítják, hogy a szovjet repülők 6700 bombát dobtak le. A halálos áldozatok száma 18, a sebesülteké 109. A repülő-támadásoknál az oroszok nem törődnek azzal, hogy katonai célpontokról van-e szó.

Párizsból jelentik: A Havas iroda jelenti Helsinki-ből, hogy harminc finn repülőgép bombázta Kronstadt, szovjet kikötőt. Másik repülőraj észak-területen bombázta az orosz támaszpontokat. A Kronstadtban állomásozó hadihajók a kikötő befagyása miatt mozdulatlanságra vannak kárhoztatva. A finn repülők több orosz hadihajót megrongáltak.

Amerikából a finnek dolláradományával, az oroszokat benzinnel segítik.

Washingtonból jelentik: Hoover, a finn segélybizottság elnöke kijelentette, hogy újabb 400 ezer dollárt küldenek Finnországba.

Helsinki-ből jelentik: Az a híradás, mely a szovjetnek történő amerikai benzinszállítás-

ról ad hírt, nagy csalódást keltett finn politikai körökben.

A New-York Times szerint a háború kitörése óta egyre növekszik a szovjet felé irányuló amerikai benzinkivitel, mely az utóbbi hónapokban 1 millió 300 ezer hordót tett ki. A szovjet az amerikai benzint a finnek elleni bombatámadásokra használja fel.

Az amerikai üzleti szellem érvényesülését mutatja az a hír is, hogy amerikai bankkörök 10 millió dolláros kölcsönt akarnak nyújtani a csungkingi kormánynak.

A szovjet haderő legnagyobb támadása a finnek ellen.

Helsinki-ből jelentik: Legújabb jelentés szerint a szovjet haderő a háború kitörése óta hétfőn intézte a legnagyobb offenzívát a finnek ellen. Több helyen megkísérelték áttörni a finnek védelmi vonalát, de a finnek minden támadást visszavertek. Az oroszok vesztesége ezer halott és sebesült. A szovjet csapatok a Taipale folyó torkolatánál akarták áttörni a Mannerheim-vonalat, de kísérletük vereséggel végződött. A sebesültek nagyrésze megfagyott. Az a két szovjet hadosztály, amelyet a finnek bekerítettek Salla körül, elveszítettnek kell tekinteni. A szovjet csapatok jobb szárnya és centruma mintegy ötven kilométert hátrált. Közben igen értékes hadianyagot hagytak hátra.

A mezőgazdasági kamarák újjászervezése és a Nemzeti Újjászületési Arcvonalról szóló új törvény lényeges kihatással lesz a falvak életére

Dr Szász Pál elnök fejtegetései az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület marosvásárhelyi összejövetelén

Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület marosvásárhelyi összejöveteléről tegnapi számunkban már hoztunk tudósítást. Az egyesület elnökének, dr Szász Pál szenátornak ez alkalommal mondott beszéde a várható új törvényalkotásokról is szólt, s azoknak a gazdatársadalomra való kihatását érdekesen fejtegette. A szónok ezek során a következőket mondta:

— Itt van például egy igen időszerű kérdés. Nemrégiben a legfőbb gazdasági tanács a Mezőgazdasági Kamarák átszervezésére vonatkozó törvényjavaslatot vitatta, mely különösen érinti egész gazdaközösségünket. A Kamarákra igen nagy súlyt fektetnek, hiszen már az ötödik törvényjavaslattal jönnek, — miután a kormány is beismerte, hogy az előbbi négy törvénnyel nem érték célt. A földművelésügyi miniszter ugyanis öt éves mezőgazdasági munkatervet dolgozik s a Kamarának igen nagy része lesz a végrehajtásban. Vajjon nem áll-e érdekében a magyar gazdatársadalomnak, de magának az államnak is, hogy ebből a szempontból is kész szervezetet találjon, amely az állam mezőgazdasági célkitűzéseit, — a mi sajátos érdekeink figyelembevételével — érvényesítheti. Vajjon nem-e közössi és államérdek, hogy többet és jobbat termeljünk?

— Ha ez a helyzet, akkor jogos megütközést kelthet bennünk, hogy ez a törvényjavaslat, teljesen figyelmen kívül hagy bennünket és nem gondol arra, hogy ezt az értékes elemet, immár nem lehet mellőzni. Ebben a munkában csak úgy tudunk meggyőződéssel, szívvel és lélekkel résztvenni, ha a kormányzat is megtisztítja a maga kötelességeit. A mi önzetes és emelt fővel végzett munkánkért megbecsülés jár. Hogyan gondolja a kormány azonban, hogy ezt a törvényt végre tudja hajtani akkor, ha nem biztosítja a magyar gazdatársadalomnak számárához illő képviselőket és részvételt az újonnan létesítendő szervezetekben. Megmondtam a miniszternek, hogyan képzeli el például, hogy Udvarhely megyében vagy más színtiszta, vagy vegyes területen a kormánykezői átütő erejét, ha azt a lakosság nem szívből, meggyőződésből és szeretettel végzi, vagy hogyha a magyar gazda nem azt látja, hogy abból a munkából neki természetes és jogos haszna származik?

Menjünk tovább, hozzunk fel más példát. Itt van egy más törvény, mely állampárt, a Nemzeti Újjászületési Front szervezésére vonatkozik. Minden közösségben lesz egy Fronttanács, mely 9 tagból áll s ebből kerül ki a községi bíró és községi elöljáróság, itt megint a gazda életéről van szó. Hiszen kikből áll a falu? A gazdákból, — a magyar gazdának viszont szüksége van a maga elöljáróságára számaránya szerint. Saját embereitől kell legyen vezetve. Meggyőződésem, hogy csak az tudja a falut megnyugvással vezetni, aki közülök, a népből való, akit mi választunk, akit mi adunk, aki a mi nyelvünket beszéli, aki a mi nyelvünkön rendelkezik, hogy azok végre is legyenek hajtva.

— Itt is azt mondom, hogy a magyar gazdának türelemmel, becsületesen öntudatosan kell küzdenie, nagy tömegekbe tömörülve, hogy igazságos lelkiállapot napfényre kerüljenek. Bűn volna azokat véka alá rejtetni. A vágyakat meg kell érteni és orvosolni. *Senkinek sem állhat érdekében elkeseredett tömegeket teremteni.* Senkinek, nekünk sem, másoknak sem! Akkor testvéreim fogjunk össze és ne engedjük, hogy elkeseredés szülessen, s ha pedig

mégis keserűségekre találunk, akkor keressük meg az okát s együttesen haladjunk megszüntetése érdekében. Mert ha nem szűnnek meg a keserűségek és nem törődünk az okokkal, a következményekért azok kell a felelősséget viseljék, akik azt előidézték. *A magyar gazdaközösség mindent elkövet hogy a keserűséget megelőzze és higymóllja.*

A kisebbségi törvény kérdése

— *Mi nem kértünk testünkre szabott kisebbségi törvényt.* Ha azonban az állami tényezők erre gondolnak, teljes őszinteséggel meg kell mondani véleményünket: *Mi azt akarjuk, arra törekszünk és állandóan azt szorgalmazzuk, hogy a törvényeket az egyenlőség szellemében hajtjuk végre.* Igazságosan és abban a szellemben, amit lelkiismeretes emberek kívánnak. — igazságos szeretetteljes emberséges szellemben, mi tiszteljük a törvényeket. Türelemmel közös sorsunk tudatában önzetesen kérjük és kívánjuk, hogy ami törvényben van, az becsületesen tiszta lélekkel legyen úgy a valóságban is. Ne hozzanak olyan törvényeket és rendeleteket, amelyekből az egyenlő jogú polgárok bármelyikének is hátránya származhatna.

— Felteszem a kérdést: sok ez, amit kívánunk? Mert hiszen mi jót akarunk, a közt akarjuk szolgálni. Vannak szolgálatok, amiket meg lehet fizetni, van szolga, akit ha jobban fizetnek, napközben jobban dolgozik. A lelkeket és a szívet azonban csak az igazsággal lehet megnyerni.

— Mi békés úton, törvénytisztességgel azért küzdünk, hogy a mi népünk szabadon fejlődessen. A magyar embernek joga van a munkához, a megélhetéshez, kultúrájához, gyermekeinek saját szellemében és hitében való neveléséhez.

— Tudjuk, hogy rendkívüli időkben élünk és ebben sok minden másképpen történik. De

A Balkán-szövetség értekezlete olasz és angol megvilágításban

Az olaszok jugoszlávia közvetítő szerepét hangoztatják, az angolok a Törökországot

Rómából jelentik: A *Giornale d'Italia* arról ad hírt, hogy a törökök két balkáni államcsoportot szeretnének kialakítani. Az egyik a jugoszláv-magyar-görög koalíció lenne, valószínűleg olasz védnökség alatt. Ez a koalíció a szovjet terjeszkedés megállítását tűzné ki célul. A másik csoportosulásban Törökország, Bulgária és Románia saját égisze alatti szövetséget szeretne elérni a török diplomácia.

A *Stampa* a közeli balkán-szövetségi értekezlettel kapcsolatban azt írja, hogy délszláv részről sok igyekezet van a kiegyenlítő tevékenységre. Azonban különösen Törökországnak és Görögországnak van sok tanulnivalója Jugoszláviától, mely még idejében új irányba tudott fordulni. Olasz felhivatalos vélemény szerint a belgrádi értekezlet igen sok lehetőséget rejt magában.

Londonból jelentik: A *Daily Telegraph* bal-

évek óta fáradozom azon, hogy a hatalmi tényezőket meggyőzzem a végrehajtó közegek sok esetben érthetetlen magatartásáról, ehelyett miért nem lehetne a szeretetet a valóságban képviselni és az állami életből higymóllni mindazokat, akik a gyűlöletet szítják.

Az áttelepítésről

Dr Szász Pál ezután a következőket mondotta:

— Egy alkalommal egy miniszter azt kérdezte tőlem, mit szólnak ahhoz az elvhez, amit külföldön már érvényesítenek, a népek áttelepítéséhez? Ez volt a válaszom: Színtiszta román községben egyedüli magyar ember vagyok, volt 1163 hold földem s megmaradt belőle 100. Ha nekem azt mondanák, hogy adnak máshol ezerkét-három holdat, én mégis itt halok meg. Elképzelhető-e, hogy ott hagyjam azt a földet, amit őseim évszázadok küzdelmével szereztek meg, amelyhez őseim annyi szenvedése és bánata, öröme kapcsolódik s amelyben nyugszanak. A sírhantok, a sírfeliratok, a hagyományok öröklék szentek kell maradjanak előttünk. A barázdáinkat sohasem hagyhatjuk ott. De vajjon szükség volna ilyesmire, egy olyan szörnyű gondolat hangoztatására, hiszen mégsem lehet oly aljas és romlott az emberiség, hogy ne tudná a megértés útját megtalálni.

— A jövő fejlődése nem kerülhet ellenétbe az adott kultúrászinonallal, mert enélkül nem élhet emberi társadalom. A magyarság egy történelmi, nyelvi és hitbeli közösségben él. A határok le lehetnek zárva, vámsorompókat is felállítanak és mindent vámtétellel lehet súlytani, csak a gondolatot nem. A kulturális közösséget sohasem lehet elpusztítani. Ne kívánja és ne kérje tehát senki, hogy egy nép adja fel a maga hitét és kultúráját. De megkérdem: az erdélyi románságot és román ismerőseimet, akiket igen tisztelök és sok esetben baráti kapcsolatok fűznek hozzájuk, hogy mit szólnának, ha valaki közülük lemondana népi hovatartozásáról? „Ha mi ilyet tettünk volna — mondotta egyszer nekem egy román közéleti férfiú — nem mertünk volna a tükörbe nézni.“

— Kedves Gazda Testvéreim, türelemmel, szeretettel kell dolgoznunk, becsületesen elgezt tenni állampolgársági kötelezettségeinket, de ugyanakkor önzetesen küzdünk jogos kívánságaink érvényesítéséért. Jogainkat egyforma megalkuvás nélküli őszinteséggel és becsületességgel akarom képviselni. *Öfelsége felé* éppenúgy, mint gazdatársaim felé. Az igazságot sohasem fogom elhallgatni. A szeretetet hirdetem, melynek alapköve az igazság.

káni tudósítója a verseci találkozóhoz a következő megjegyzéseket füzi.

— Azt hiszik, hogy ha a feltevéseknek megfelelően a Balkán-szövetség összeül, Törökország nagyon könnyen a közvetítő szerepét játszhatja egyrészt Bulgária, másrészt Románia és Jugoszlávia között. Ennek a lépésnek az lesz a célja, hogy *román-szlovén és magyar-román* kapcsolatok idejében elismertessék, hogy elősegítse a balkáni államok közötti békét.

A német és olasz diplomácia egyetértése.

Rómából jelentik: A február 2-án összeülő belgrádi Balkán-konferenciát nagy érdeklődés előzi meg. Olasz lapok rámutatnak arra, hogy Németország és Olaszország teljesen egyetért a Balkánnal és Kelet-Európával kapcsolatos összes kérdésekben és a német diplomácia mindenben támogatja az olasz törekvéseket.

A németek fehér könyve a népkisebbségi kérdéstről

— Folytatás a második oldalról —

E figyelmeztetés ellenére a német sajtó tovább is hallgatott. Moltke varsói nagykövete 1935. október 16-iki jelentése az elnyomási irányzat fokozódására utalva, ismét sürgeti a sajtó megszólalását. Többi között ezeket mondja: „Ma a lengyelországi német népkisebbségnek az az érdeke van, hogy a német birodalom őt cserben hagyta. Azonban maguk a lengyelek is azt hiszik, hogy a német kisebbség elleni rohamozásukban nem kell magukat korlátozni, mert a német sajtó hallgatásából azt a benyomást merítették, hogy a német közvélemény minden túlkapást ellenmondás nélkül elvisel. A lengyelek a maguk világszövetsége megalkotásával megmutatták, hogy milyen felfogásuk van a népcsoportok összetartozásáról, tehát véleményem szerint minden további nélkül meg tudnak alkudni azzal a gondolatokkal, hogy éppen úgy mint nekik, minékünk sem közömbös külföldi néptársaink sorsa. Egyáltalán nem tehető fel, hogy a német-lengyel megértési politikára károsan hatna vissza, ha a német sajtó szakszerű és mérsékelt formában szóvá teszi a lengyelországi németiség elleni túlkapásokat. Ha itt érezni kezdik, hogy elérték a határt, ameddig Németország tűrni hajlandó, csak akkor áll elő a lehetőség, hogy olyan politikára határozzák el magukat, ami összhangban van a megértési egyezmény szellemével.”

A lengyel sajtó viszont nem hallgatott, hanem az 1936-ik év végére már odáig fokozta németellenes igazságait, hogy minden német iskolajogot megtagadni kívánt, s egyenesen fölvetette a követelést Danzignek Lengyelországhoz való csatolásáért. Ez ellen is a német kormány diplomáciai uton akart mérséklően hatni. Az 1936-ik évi november 18-án történt, hogy Moltke varsói német nagykövete ebben az ügyben eljárt Beck külügyminiszternél. Ez alkalommal elmondotta, hogy Hitler kancellár a német-lengyel egyezményt a német külpolitika egyik alapjának tekinti, s annak meghosszabbítását is akarja. Azonban a lengyel részről való ellenhangulat zavaróan hat erre a békeirányra. Beck hálóját fejezte ki a német vezérnek az egyezményről üzent kijelentéséért, s egyúttal ígérte, hogy mindent megtesz a lengyelországi sajtóhangulat ki nem elégítő légkörének megjavítására.

Ugyanaznap a Pilsudski tábornagy utóda, Rydz-Smigly tábornagy is fogadta Moltke nagykövetet. A nagykövet átadta az új országvezető tábornagnak a német birodalmi vezér üdvözlését, mire Rydz-Smigly kifejezte „mennyire nagy érdeklődéssel kíséri Németország fejlődését, melynek szerencséje van, hogy olyan nagy vezér áll az élén.” Oszítja Hitler felfogását, hogy milyen nagy értéke van az 1934-iki egyezménynek úgy a két szomszéd nép, mint az európai béke szempontjából. Ő is sajnálja, hogy a megértési politika haladásában az utóbbi hónapokban bizonyos visszaesés állt elő. Azonban meggyőződése az, hogy ez csak átmeneti jelenség. Sajnos, a sajtóra csak korlátozott mérvben lehet befolyani, de minden lehetőséget meg kell élni; egyébként biztosíthatja, hogy a lengyel kormány semmi módon nem befolyásoltatja magát az ellenzéki sajtótól. Danzig tekintetében Lengyelország csak annyit kíván, hogy az ő ottani érdekei ne károsodjanak. Ilyen alapvető állásfoglalás mellett az ő (Rydz-Smigly) nézete szerint nem lesz nehéz, hogy az egyes kérdésekben Danzig és Lengyelország viszonyát megnyugtatóan szabályozzák. Végezetül külön biztosító kijelentést küldött Hitler birodalmi vezér és kancellár részére, hogy a Pilsudski tábornagy által megállapított irányvonaltól ő maga (Rydz-Smigly) is megtartja és elhatározott szándéka, hogy a megértési politikát tovább folytassa.

Amint az előbbi közleményekből tudjuk, a lengyel közhangulat ezek után se változott. Sőt még ezután következett a Nyugati Szövetség mind nagyobb szenvedélykeltése. A sajtó hangja se hagyott alább, sőt a lengyel ellenzéki sajtó hangját a kormányhoz közelálló lapok is hallgatták. Beck lengyel külügyminiszter 1937.

január 20-ikán Genf felé való utazása közben látogatást tett Berlinben. Ez alkalommal Neurath báró német külügyminiszter figyelmeztette őt, mennyire nincs összhangban a német sajtó tartózkodásával a lengyel sajtó barátságatlan koncertje. Kérte, hogy legalább a lengyel kormány sajtójára hassanak, változtasson a hangján. Neurath bárónak erről a beszélgetésről szóló feljegyzése ezt mondja: „Beck urra nézve láthatóan kínos volt ez a kérdés. A lengyel belpolitikai nehézségekre utalt, s ezzel próbálta mentesíteni a szemrehányt körülményeket.”

Az idejutott helyzetben a német kormány aggodalommal gondolt arra, hogy az 1937-ik év

közepén lejár az a szerződés is, melyet Németország és Lengyelország a köztük megosztott Felsősziléziára kötött. Ez a szerződés gazdasági természetű kérdéseken kívül kölcsönösen szabályozta az illető területen lakó német, illetve lengyel kisebbségek helyzetét is. Ha az 1934-iki német-lengyel egyezmény a gyakorlatban se-hogy se tud megértőbb szellemet hozni, sőt éppen a német kisebbség iránti rosszabb bánásmód támadt a nyomában, akkor a felsősziléziai szerződés lejártá után még féktelenebb önkény lesz várható éppen ezen a nyugatlengyelországi határszélen. A német kormány tehát már 1937. január 20-ikán, éppen a Beck berlini látogatásakor fölvetette a kérdést, hogy a felsősziléziai szerződést még idejében pótolni kell új megállapodással. Hogy ez a megállapodás sikerülhet-e, az volt az 1934-iki német-lengyel megértési egyezmény legkülönösebb teherpróbája. Ennek a lefolyását egy következő alkalommal ismertetjük.

Hóviharok világszerte

A hófuvás és a többméteres hótömegek miatt Magyarországon, Jugoszláviában és Spanyolországban zavar állott be a közlekedésben

A világ minden részéből hatalmas hóviharok hírért hozták a táviratok s ezek a havazások a legtöbb helyen megbénították a forgalmat.

Budapesten keddre virradóra egész éjjel havazott. Az utcai forgalom rendkívül megnehezült. Nem mutatkozik elegendőnek a hótakarításra alkalmazott munkástömeg és így a katonaságot is igénybe kellett venni. Nyolc vasúti vonalon állították le Magyarországon a forgalmat. Különösen a Dunán túlton erős a havazás s már hétfőn este a római gyorsvonalat csak kerülő úton tudott Budapestre jönni, közel félnapos késéssel. Nagykanizsánál a hófuvás olyan erős, hogy több környékbeli falut elzárt a külvilágtól. Nagykőrösön is másfél méteres a hó, leállt az utiforgalom és szünetel a társasgépkocsi-forgalom. Csallóközben helyenként a hótömeg 2-3 méter magasságu. Kecskeméten a nagy hideg és hófuvás miatt bezárták az összes iskolákat.

Jugoszláviában a havazás megbénította több vasúti vonal forgalmát és a közúti forgalmat is. Belgrádban leálltak a villamosok Dél-Jugoszláviában a hófuvás miatt az országúton is torlaszok keletkeztek. Ugyanekkor a jugoszláv-görög határ mentén teljesen tavasziasra fordult az idő és kírügyeztek a fák.

Spanyolországban a század eleje óta nem tapasztaltak olyan zord időjárást, amilyenben most van részük. 1906 óta most jelentek meg Madridban a szánkók. A spanyol fővárosban síruhákban járnak az utcákon. A nagy hóesés következtében a vasúti forgalom is megnehezült. Egész éjjel üresen jártak a villamosok, hogy a villamosok be ne fagyjanak. Három ezer ember takarítja kedd reggel óta a havat. Sevilában minusz 10 fokra süllyedt a hőmérséklet, holott máskor még virágzanak a fák. Bilbao-ban is megakadt a forgalom a hótól befújt utakon.

Amerika 32 államában csaknem mindenütt havazott s az utóbbi napok zord időjárásának a befutott jelentések szerint 237 halálos áldozata van.

Megenyhült az időjárás a nyugati vármegyékben

Helyreállt a rendes vasúti forgalom a Bánságban

Bucurestiben kedd reggel óta havazik s a vasárnapi enyhe időjárás után minusz 10 fok körül jár a hőmérséklet. Bukovinában szintén tart a havazás és Csernovitzban két méter magasan áll a hó az utcákon. A villamosok nem közlekednek, a gépkocsik elakadnak s csak szánon lehet a forgalmat lebonyolítani.

Nagyvárad, Saját tud. Többnapos havazás és hófuvás után kedden reggelre váratlanul

megenyhült az időjárás Nagyváradon és a megyében. Nagyváradon a reggeli órákban plusz 8 fokot mértek, úgyhogy hirtelen megindult a nagymennyiségben felgyűlt hótömegek olvadása.

Temesvár. Saját tudósítónk telefonjelentése. Kedden reggelre itt is hirtelen megváltozott az időjárás és a kemény hideget, valamint a tartós havazást és hófuvást egészen enyhe légáramlat váltotta föl. Temesváron kedden reggel plusz 5 fokot, míg délben 6 fokot mértek. Itt is megindult a nagyfokú olvadás.

A vasút vezérigazgatósága most már semmi okot sem lát a forgalom további korlátozására és ezért kedden déltől kezdve újból megindította azokat a személy- és motoros-járatokat, amelyeket a nagy hideg és a hófuvás miatt ideiglenesen beszüntettek. Így kedden déltől kezdve helyreállt a teljes menetrendszerű forgalom valamennyi vonalon, beleértve a Temesvár-Válcány közötti vonalat is, ahol, mint megírtuk, két napra teljesen megszűnt a vasúti összeköttetés.

Időjárás

A bucuresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Atmeneti olvadás, sok helyen eső, havaseső, ónos eső. Helyenként hófuvás.

Schmiedt Béla

A megváltás szolgálja

XI. Pius pápa gyönyörű enciklikájában mutatott rá a papság hivatására s kötelességeire. Ennek a nyomán rajzolja a kitűnő író e nagszerű könyvben a gyakorlati papi élet szépségeit s magasztos feladatait!

Ara fűzve 162 Lei és portó

Dr Tóth László:

Finnország gazdasága

Oriási módon emelkedett a búza és rozs termelése. Az erdőgazdaság a finnek második kincse

I.

A finn nemzet nagy hadisikereit, amelyek az egész világ csodálatát érdemelték ki, elszánt fiainak hősi bátorságán és kiváló katonai szerveztségén kívül tökéletesen rendezett, összhangos és egyensúlyozott gazdaságának is köszönheti. Finnországban kis nép él, óriási területen, ahol a természeti kincsek nagy gazdagságban vannak, de megszerzésük az ember számára nehéz erőpróbát jelent. De ez a kis nép már felszabadulása előtt olyan energiáival vetette bele magát a modern gazdasági fejlődésbe és minden termelés korszerű átforgalmazásába, hogy ez valóban iskolapélda lehet minden ország számára. Amióta pedig önálló életet él, vezetői olyan tökéletes rendszerbe fogták össze a finn gazdasági életet, hogy az befelé magas színvonalú jólétet, kifelé pedig mindig és mindenütt előkelő kultúrájuknak óriási kivitelét s ezzel a nemzeti vagyon folytonos gazdagodását eredményezte.

A finn lakosság fele mezőgazdaságból él. A mezőgazdasági népességéből viszont 62 százalék birtokos, hat százalék bérlő és csak 32 százalék a gazdasági munkások rétege. A birtokosok száma a földreform következtében megnőtt a világháború előtti állapothoz képest, amikor is (1910-ben) a kisbirtokosság száma, amely egyenként legalább fél hektárt birtokolt, 125.000 volt, most pedig 300.000. Húsz évvel ezelőtt a megművelt földterület kétfélmillió hektár volt, ez mostanig 2.600.000 hektárra emelkedett. A háború végén 225.000 tonna rozs, az utolsó években közel 450.000 tonna rozs termelt Finnországban. Még nagyobb az emelkedés a búzatermelésben, amelyből a háború végén alig termelt több 600 tonnánál egy évben, ezzel szemben most 200.000 tonnánál is többet termelnek. Pénzértékben az utolsó húsz esztendő összehasonlítása azt mutatja, hogy a háború végén az egész gabonatermelést 190 millió finn márkára, a mostanin pedig 750 millió finn márkára értékelték. Az állattenyésztésben szintén óriási előhaladást tettek a finnek. Az utolsó húsz év alatt a vajtermelés megháromszorozódott, a tojástermelés megötszöröződött, sajtot pedig négy és félszer készítenek többet, mint azelőtt. A marhatenyésztés értéke az utolsó tíz év alatt 4300 millió finn márkáról 6600 millió finn márkára emelkedett.

Mind ez pedig kisbirtokossági rendszer mellett történt, hiszen mindössze 800 olyan birtokos van, akinek 100 hektárnál több a földje. Viszont 220.000 azoknak a száma, akik tíz hektárnál kisebb birtokon gazdálkodnak.

Természetesen a mezőgazdasági termelés elsősorban Finnország déli részén folyik, mert északi részét hatalmas erdőségek borítják. Dél-Finnországban a terület 12 százalékát, északon pedig csak 1,1 százalékát teszik ki a megművelt mezőgazdasági területek.

Az erdőgazdaság annál hatalmasabb területet foglal el; Finnország összterületének 73,5 százalékát. A hatalmas erdőségek több mint 25 millió hektárt borítanak el. A sötétzöld fenyőerdők a Keleti-tengertől majdnem az Északi Jéges-tengerig húzódnak föl. Azt is lehetne mondani, hogy Finnország erdőállam, mert nincs még egy európai ország, amely viszonylag annyi erdővel rendelkezne, mint északi testvérnépünk. Ahol minden lakosra közel 7,5 hektár erdőt kell számítani.

Ezeknek az óriási erdőterületeknek főbirtokosa maga a finn állam, amelynek tulajdonában az erdőségeknek több mint egyharmadrésze áll. Magánbirtokosok kezében van az erdők 50 százaléka, részvénytársaságok birtokában 7,5 százaléka, míg a többi a városok és a

községek között oszlik meg. Bár ezeket az erdőket rendszeresen kihasználják, mégis évente közel 45 millió köbméterrel növekedik a faállomány, amiben viszont a déli részen fekvő erdők természetesen előnyösebb helyzetben vannak az északiaknál.

Ebből következik, az erdők óriási jelentősége a magángazdaságban is, de méginkább a nemzetgazdaságban. Finnország nagy gazdasági fellendülése elsősorban rendszeres kihasználásán alapul.

„Zöldarany”-nak hívják a finnek a maguk erdőinek rengeteg termelését. Valóban ez a „zöldarany” nemcsak óriási kivitel biztosít Finnországnak fából és fatermékekből, hanem a lakosság egy igen nagyrésze számára ad biztos megélhetést is. Finnország azonban nem elégszik meg azzal, hogy a meglévő erdőterületeket kihasználja, a kormány több mint 35 millió finn márkát költ évente a további erdőfeljavításra s évente átlag 70.000 hektár mocsaras területet tesz erdőgazdálkodás céljára alkalmassá.

II.

Az erdők mellett a vizek jelentik Finnország gazdasági életében a másik nagy erőforrást. Erőforrást a szó szoros értelmében, mert Finnország az utolsó húsz év alatt rendkívüli mértékben állította az emberi munka szolgáltatásába vizeinek természeti lehetőségeit. A világhírű Immatra. — Európának ez a legnagyobb vízesése — ma már nemcsak természet szépség csupán. Az állam megépítette az Immatra erőművet, 154.000 kilowattos villanyáram termeléssel. Innen kapja, valamint a többi erőműtől energiáját Közép-Finnország és délkeleti Finnország iparvidéke, ahová 10.000 volt feszültségű vezetékek, sőt egyes részek felé 20.000 és 35.000 volt feszültségű vezetékek viszik az áramot szét az iparvidékekre és a nagy központokba. Helsinkibe, Viipuriba. Az Immatra erőműben 172.000 lóerőt képviselő turbinák dolgoznak éjjel-nappal, de hatalmas erőmű áll a Kymi folyó sebes sodra fölött, valamint a Kokemäki folyónál Nyugat-Finnországban. Az erőművek több mint 650.000 lóerőt képviselnek. Közvetlenül a háború előtt már építésben voltak újabb nagy erőművek, amelyekkel a teljesítőképességei 900.000 lóerőre akarták emelni.

Más ipari országok erőforrásaival szemben Finnországban a „zöldarany” és a „fehérszén” alkotják a gazdasági fejlődés biztos pilléreit.

Mert a finn iparosodás is nagyvonalúan haladt előre az utolsó évek alatt. A munkásszám a háború óta megkétszereződött, 1920-ban az ipar 117.000 munkást foglalkoztatott, ma közel 230.000-et. Az ipar hazai fő nyersanyagai a fa és az érc, amelyeknek ipari termelése páratlan fellendülést mutat a háború vége óta. Akkor az ipar össztermelése alig érte meg a nyolcmilliárd finn márkát. A fel-

* Akinek bél működése rendellenes és gyakran fáj a gyomra, mája duzzadt, emésztése leromlott és étvágya megcsappant, annak reggelenként egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet csakhamar szabályozza a székletét, előmozdítja a anyagcserét, élénkíti a vérkeringést és megjavítja a közérzetet. Kérdezze meg orvosát.

használt nyersanyag értéke akkor körülbelül négy milliárd finn márkát volt, most pedig közel 12 milliárd.

Az ipari termények értéke húsz év alatt bruttó értékben 160 százalékos, nettó értékben 140 százalékos emelkedést mutat. Joggal írja egy finn gazdasági szakértő országuk berendezéséről:

„Finnországra jellemző, hogy az ipari telepek általában tavak és folyók mellett találhatók. A gyárak vidéki tájak háttérével összhangzó egészét alkotnak, amelyben érezni lehet a modern élet ritmusát.”

A finn fatermelés a XVI. századig nyúlt vissza, de igazi fellendülése 1861-ben kezdődik, amikor az első gőzfűrészmalom felállítását engedélyezték. Ma Finnország a nemzetközi fa piacon a leghatalmasabb tényező egyike és a világ faexportjában, Kanada után, amely 21 százalékosat foglal le magának, már a második helyen következik. 18,5 százalékkal. Különösen nagy virágzásnak indult Finnország függetlensége óta papírgyártása s ezzel kapcsolatban természetesen a cellulóze gyártása. Míg ennek összértéke a háború után csak másfél milliárd volt, most megközelíti az ötmilliárdot. Finnország papír- és cellulózettermelése az egész világ termelésének tíz százaléka. Cellulózkevitelben rögtön Svédország után következik, papírkivitelben Svédország és Kanada után a harmadik helyet foglalja el. A fa- és rokoniparok évi termése értékben meghaladja a kilencmilliárd finn márkát, ami Finnország gazdasági jelentőségét Európában mindennél jobban bizonyítja.

Finnország azonban arról is gondoskodott, hogy belső termelése számára megfelelő ipar álljon rendelkezésére. Ebben a nagy fejlődést az a két szám mutatja, hogy az ipar termelésének a világháború végén három és félmilliárd volt, most pedig több mint 12 milliárd. Meg kell állapítani, hogy ez a belső piac több számra dolgozó ipar ma már nagyobb munkásszámot foglalkoztat, mint a kiviteli iparok, mert amíg a faiparban 78.000 ember, addig a többi iparban 128.000 ember foglalkozik.

Igen jelentékeny Finnország vasipara, melynek nyersanyagát közel 70 százalékkal Finnországban szerzi. Erősen fejlődik a textilipar is. A műiparban az üvegipar vezet, amelynek áruja már kétszázötven év óta világhíres Európában.

Mindennek következtében erősen mutatkozik az életszínvonal emelkedése. Egy lakosra 1915-ben 45 kg. búza, 174 kg. rozs, 127 kg. burgonya, 4 kg. kávé és 14 kg. cukor fogyasztása esett, ma pedig egy lakos átlagban 58 kg. búzát, 90 kg. rozsot, 338 kg. burgonyát, 5,5 kg. kávé és közel 26 kg. cukrot fogyaszt évente.

Az életszínvonal s általában a nemzeti vagyon emelkedését mutatják a biztosítás számai. A háború után a finnországi életbiztosítók teljes összege 1,3 milliárdot jelentett, ma pedig több mint 12 milliárdot. A takarékbetétek összege 1920-ban 997 millió finn márkát volt, 1938 végén pedig 7603 millió font márkát.

Rendkívül jelentősége van Finnországban a szövetkezeti gazdálkodásnak. A szövetkezeti malmoknak 75.000 tagja, a szövetkezeti pénztáraknak 145.000 tagja, az áruszövetkezeteknek 600.000 tagja van, amely megannyi családot jelent. Az áruszövetkezetek például húsz év alatt megháromszorozták forgalmukat s ma több mint ötmilliárd finn márkát árut adnak el évente.

A világháború előtt Finnország kivitelének majdnem 30 százaléka irányult Oroszország felé, azóta azonban a világpiacon igen nagy kereslet mutatkozott a speciális finn áruk iránt, annyira, hogy Finnország 1930. évi kivitele már 8,5 milliárd finn márkát értett meg s ennek nagyrésze Európa és Amerika felé irányult. Finnország kereskedelmi mérlege az utolsó évtizedben végig, mindig aktív maradt!

Világsiker

L. BURGER:

Bölcsőre hulló fények és árnyak

Egy bábaasszony naplója

Háromnyomatu művészi fedőlap. 340 oldal. Ára 90 lei.

Németül eddig 108 kiadás jelent meg.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

FLÓFIZETESI ARAK: Hétoldos Egész évre 900. félre 4 negyedévre 225, egy óra 75 lel.

Magyarországon: Egész évre 50 P. félre 25 P. negyedévre 15. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037

Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem őrizzük meg és nem adunk vissza.

Január 24

Január 24-én Románia nemzeti ünnepet üli. Visszaemlékeznek arra a nagyjelentőségű történelmi eseményre, amely az első lépés volt a mai, modern Nagy-Románia kialakulása felé.

A fejedelemségek egyesülésének ünnepe ez a nap. A különálló Moldova és Muntenia az erők szétforgácsolódását, a nemzeti törekvések megosztását jelentette. Az államiság elérésére és a további fejlődés előmozdítására kellett, hogy ez a két, magában kicsiny és erőtlén fejedelemség egyetlen ország közhatalmáért egyesüljön és egységes vezetés mellett váljék letéteményesévé a további román nemzeti törekvéseknek.

Ezen a nagyhorderejű ünnepnapon a románság hálaadó istentiszteleteken fejezi ki érzéseit az ország minden részében. Az ünnep nemzeti jellegét megadja az ésforduló történelmi értéke és az utókor hálaája fonja körül azokat az elődöket, akik a két fejedelemség erőinek egyesítésével megmunkálták az idők talaját a mai Románia felvirágzásra számára.

SZERDÁN FEL KELL LOBOGÓZNI A HÁZAKAT. Nagyvárad, Sajtó tud. A január 24-iki nemzeti ünnep alkalmából a rendőrség felkéri az összes háztulajdonosokat, hogy házaikat lobogózzák fel. A rendőrség közigazgatási ügyosztálya közli, hogy szerdán vasárnapi munkaszünet tartandó, tehát a henések és mészárosok, pékek és az élelmiszer üzletek délelőtt 10 óráig nyitva tarthatók. Ugyancsak 10 óráig van piac is. A rendelet ellen vétőket megbüntetik.

DIANA

gondoskodik az egészség védelméről.

Lapunk legközelebbi száma a szerdai hivatalos munkaszüneti nap után, csütörtökön, a rendes időben jelenik meg.

Február 1-től rendszeres segílyt kapnak a katonai gyakorlatra bevonult hozzátartozói. Nagyvárad, Sajtó tud. A katonai gyakorlatra bevonult családtagjainak segélyezését a város szervezte meg előzőleg. A rászorultak egy részét eddig is alkalmi támogatásban részesítették. A Kolozsváron megtartott minisztertanácsi értekezlet során a városok vezetői beszámoltak a segélyezésekről is és módot kerestek a kérdés végleges rendezésére. Értesülésünk szerint a jövőben a bevonultak hozzátartozói nem a várostól, hanem az államtól kapnak rendszeresen segílyt. A segílyt február 1-től kezdődőleg folytatják.

* **Miért?** A célezerű összeállítás és azok a kintűnő sikerek, amelyeket híres orvosok, valamint számos klinikán és kórházban a Togal-lal elérték, rövid időn belül általános elismerést vívtak ki ennek a gyógyszernek. A leadott szakvélemények egyhangulag elismerik, hogy a Togal utólráthatatlan, köszvényes-, csúszos- és az ízületekben és végtagokban fellépő fájdalomkínál.

Rosszul végződött farsangi mulatság egy felvidéki faluban. Budapestről jelentik: A felvidéki Hblya községben vasárnap éjszaka táncmulatság volt, amely verekedéssé fajult. A verekedők a csendőroket is célba vették és kétszer rájuk löttek, majd el akarták venni azok oldalgyevérét. Az erőszakoskodásra a csendőroket is kénytelenek voltak fegyvert használni. Két ember meghalt, több megsebesült. Egy ember később szintén belehalt sebesülésébe. A vizsgálat megindult.

Külön közigazgatási telefonhálózat. Temesvár, Sajtó tud. Már annakidején jelentették, hogy a temesi királyi helytartóság sokallotta a közigazgatási szolgálat telefonköltségeit s mivel a telefontársasággal folytatott tárgyalások nem vezettek eredményre, elhatározta, hogy külön telefonhálózatot épít a közigazgatás számára. Már annakidején a hálózat kiépítésének költségeit százmillióban állapították meg. A királyi helytartóság a területén építendő külön telefonhálózatot ötéves terv keretében kívánja megvalósítani. A helytartóság területén levő ötszázhusz jegyzőség kap, egyebek közt, telefonállomást. A vonalak építését ezidén kezdik meg.

Német építész tervei alapján épül ki Szófia. Berlinből jelentik: Az ismert német építész, Muesmann Adolf drezdai professzor bolgár részről érkezett megbízásra elkészítette Szófia kiépítésére vonatkozó terveit. A kivitelezés a közeljövő programontjait között szerepel. A napokban érkezett Drezdába Szófia főpolgármestere és a városi építkezések főigazgatója, hogy ott a megvalósítás részletkérdéseit is megbeszéljék.

Zürichi zárlat. Párizs 10.00 fél, London 17.00, Newyork 4.46, Brüsszel 7.05, Milánó 22.50, Amsterdam 23.07 fél, Berlin 17.70, Szófia 5.30, Belgrád 10, Bucuresti 3.30.

Törvény készül a drogériák működésének a szabályozásáról. Bucurestiből jelentik: Az egészségügyi miniszteriumban törvényjavaslatot készítettek a drogériák működésének szabályozásáról. A törvényjavaslat főbb intézkedései a következők: Drogista csak az lehet, akinek erre az egészségügyi minisztertől engedélye van és tagja a drogisták kollégiumának. A kollégiumba a következő feltételek mellett lehet beiratkozni: 1. Román állampolgárság, nemre való tekintet nélkül; 2. A polgári és politikai jogok teljes birtoklása; 3. Büntetlenség igazolása; 4. Az egészségügyi miniszterium engedélye drogista foglalkozás gyakorlására vonatkozóan. A kollégiumba kötelesek beiratkozni a drogista tulajdonosok, a drogista segítők, a drogériák bérleti, gyógyeszeresek és vegyszereket árusító külföldi cégek képviselői, drogéria részvénytársaságok igazgatósági tagjai. A fentiek a kollégiumba 1940 március 31-ig kötelesek bejegyeztetni önmagukat. Ez idő után drogista foglalkozást csak az űzhet, aki tagjai a drogisták kollégiumának. A törvényjavaslat a legközelebbi minisztertanács elé kerül.

Egy szabadságos katona tragikus halála. Csikszeregeda Sajtó tudósítónktól. Kövér György 33 éves géplakatos, volt CFR mechanikus is, mint annyi sok más társa, bevonult bácaui ezredébe, ahonnan szabadságot kaptak és hazatérni készülődött. Az okirályesgéből adjudi átszálló állomáson olyan hatalmas tömeg rohanta meg a madfalvi vonatot, hogy a katonai rendőrségnek közbe kellett lépnie. A tömeg nem engedelmeskedett a karhatalomnak és már a vasúti szerelvény biztonságát is veszélyeztetette, mire az őrség fegyverrel igyekezett visszaszorítani a tömeget. A tolongás közben egy ütős eltálatta Kövér Györgyöt is, aki a fején kapott súlyos sérülései következtében eszméletlenül esett össze. Ennek szemtanúja volt Kövéreknek másik flutesztvére is, aki szintén, mint katona az adjudi állomáson tartozkodott, ugyancsak katonai csapattehető igyekezett Bácauba. Semmiféle segítség nem használt, Kövér György még az állomáson kiszendvedett. A család holttestét hazaszállította és itt helyezte örök nyugalomra. A csendes, szorgalmas iparos tragikus elhunytja mély részvétet váltott ki a város egész társadalma körében és osztatlan részvét mellett kísérték ki a temetőbe a csiki katonai bevonulások első csikszeregedai áldozatát. Halálát ázvegye, aki csak a napokban épült fel súlyos betegségéből, két gyermeke és édesanyja, öz. Kövér Sándorné, valamint kiterjert rokonság gyászolja.

Az eredmény mérvadó!

-tabletták mindig bevált szer

rheuma · köszvény · ischias
és hüléses megbetegedéseknél.

42 és 14 tablettás csomagolásban.

Halálraszurttak egy 17 éves fiút. Szatmár, Sajtó tudósítónktól. Szatmár megye területén az Avashan fogyasztják a egívés italt, de lit fordul elő a legtöbb gyilkosság is. A pálnka most újabb áldozatot követelt. Tilica Baita 17 éves fiú az egyik avastésfalvi gazdálkodó fia, szülőfalujában három társával együtt a kocsmában mulatozott. Este hazafelé indultak. Az utcán összetalálkoztak haragosukkal: Marcus Györggyel, akivel veszekedni kezdtek. Az italos fiuk kést rántottak elő, de Marcus gyorsabb volt és valamennyi ellenfelét leszurta. Tilica sérüléseibe még a helyezinen belehalt. A gyilkos legényt letartóztatták.

Munkakerben kártérítés megfizetésére ítélték a Phönixet. Szatmár, Sajtó tud. Érdekes ügyet tárgyalt a szatmári munkabíróság, amely hosszas huza-vona után végre megkezdte működését. Nedelea Sándor Phönix gyári vasmunkást a csoportvezetője felelőltotta, hogy végezzen el olyan munkát, amely nem tartozott a szakmájába. Nedelea erre azzal válaszolt, hogy kötelességének mindig kész eleget tenni, de olyan munkát nem végez el, amely nem tartozik reá. A csoportvezető erre az illetékes mérnöknl tett panaszt Nedelea ellen, akit büntetésből Mészthányára akartak áthelyezni. Nedelea az áthelyezést nem fogadta el. Azzal indokolta magatartását, hogy ha a szolgálati érdek tenné szükségessé az áthelyezést, azt ingadozás nélkül elfogadná. Büntetésnek azonban nem veti alá magát. A munkást erre a szolgálati fegyvelm megsértése címén elbocsátották állásából. Nedelea a munkatörvény idevonatkozó rendelkezései alapján kártérítést indított a Phönix ellen. A munkabíróság most tárgyalta az ügyet és a munkás jogi képviselőjének érvelését elfogadva, 10 ezer lei kártérítés megfizetésére kötelezte a Phönixet.

Temetések. Balogh István nyug. kir. táblai főigazgató 81 éves korában meghalt. Temetése csütörtökön délután 4 órakor lesz az Isarati-utca 1-B. számú gyászahztól Nagyváradon. — Cristea Miklósné szül. Szabó Rozália 64 éves korában meghalt. Temetése szerdán délután 5 órakor lesz Nagyváradon a Haller-kápolnából. (Erdélyi „Concordia“.)

Egy vasutas tragédiája. Temesvár, Sajtó tud. Ferariu Constantin 27 éves vasúti fűtő a nagy tolatás közben az egyik kocsit befagyott fékező-rendezerét vizsgálta meg és leszállott a mozdonyról. A szerencsétlen vasutas vigyázatlanul két ütköző közé került és a mozgásban levő vonat teljesen összeroncalt. Kórházbaszállítása közben kiszendvedett.

Serédi Jusztinián magyarországi hercegprimás szózata az új világrendért hangoskodók ellen

Budapestről jelentik: Serédi Jusztinián bíboros-hercegprimás idej első számú körlevelében latin nyelven újévi szózatot intézett papjaihoz. A körlevél többek között a következőket mondja:

— Két évtizede annak, hogy sok ember ajkán szokásossá vált a hangoskodó peszed, az egész emberiség életének új berendezéséről, egy egészen új világrendről és ezek az emberek mind azt, ami az egyház és haza életében, vagy a társadalomban eddig történt lenézik és ócsárolják, ami ellenben a jövőben lesz, vagy az ő elveik

szertint eljövendő, azt dicsérve magasztalják. Ezért nem szűnnek meg embertársaik egyéni, nyilvános vagy társas életét nyugtalanítani és haljóelatokkal zavarni, az egyház és haza iránti hűséget lazítani. Pedig gyakran éppen az események bizonyították be, hogy mindaz, amit az ilyen, magukat profétáknak hirdető böics mondott, nagyon ingtag és bizonytalan alapon nyugszik. Sem az Ur Isten, sem pedig az Anyaszent-egyház nem fog új hit- és erkölcsant bevezetni, mert a hit tanítása és az erkölcsi rend örök és megváltozhatatlan.

Borah amerikai szenátor temetése

Washingtonból jelentik: A Fehér Ház Roosevelt és a diplomáciai testület tagjai jelenlétében kegyelettel emlékezett meg az elhunyt Borah szenátorról. Borah szenátor holttestét Idaho államba szállították, mert az elhunyt ennek az államnak 33 éven át képviselője volt.

Motta svájci államférfi hirtelen halála

Bernből jelentik: Motta, a szövetségi külügyminisztérium vezetője, volt szövetségi elnök kedden hajnalban 5 órakor meghalt. Motta 69 éves volt. Halálát szívroham okozta. A szövetségi tanácsnak 1911 óta tagja, először mint a pénzügyminisztérium, 1920-tól a külügyminisztérium vezetője. A svájci államszövetségnek ötízben volt elnöke. 1920-tól pedig Svájc népszövetségi küldöttségének vezetője. A leszerelési értekezletnek is tiszteletbeli elnöke volt.

Teleki Pál magyar miniszterelnök ünneplése a Magyar Földrajzi Társaságban

A magyarországi lakbéréket a múlt év szeptemberi színvonalára rögzítették

Budapestről jelentik: Teleki Pál miniszterelnököt mint tudóst ünneplik kedden este a Magyar Földrajzi Társaságban, abból az alkalomból, hogy most töltötte be hatvanadik életévét. Teleki alelnöke a Földrajzi Társaságnak, amelyhez harminc éves kötelék fűzi. A miniszterelnök 1911-től 1922-ig főtitkára volt a társaságnak és attól kezdve alelnöke. Már az 1921-ik évben, mikor Teleki Pál gróf szintén miniszterelnök volt, kérte őt a társaság, hogy vállalja az elnökséget, ő azonban ezt visszautasította. Így most is dr. Cholnoky Jenő az elnök és a miniszterelnök csak alelnöki tisztséget tölt be.

Budapestről jelentik: A Hivatalos Lap miniszteri rendeletet közöl, melynek értelmében a lakások, szobák stb. bérei nem lehetnek magasabbak, mint amennyi volt a múlt év szeptember elsején.

* Legideálisabb hashajtó, vértisztító, epehajtó a Dr. Földes-féle Solvo pilula. Székrekedés, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorrontás, felfúvódás, gyomor- és bélfájdalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 20 leí. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogériában kapható.

Szolgáltatásos gyógyszerárak Nagyváradon:

Szerdán Nagyváradon a következő gyógyszerárak tartanak szolgálatot:
Mátyás király, Str. Vlahuța No. 46. Telefon: 21-34. (Ajtay).
Irgalmasok, Boulevardul Regele Ferdinand 27. Telefon 14-84.
Minerva, Piața Unirii.
Salvator, Str. Alexandri. (Németh). Telefon: 16-07.
Sabina, Piața Mihai Viteazul. Telefon 15-28.

Csütörtökön Nagyváradon a következő gyógyszerárak tartanak szolgálatot:
Korona, Str. Ciorgariu No. 1. Telefon 13-76.
Órangyal, Str. Alexandri.
Óroszlán, Piața Mihai Viteazul 14. Telefon 23-35.
Szent István, Str. General Holban.
Aranysas, Piața Unirii No. 6. Telefon 25-74.

POSTAFIÓK

Rech K. Géza apátplébános, a temesvárgyárvárosi egyházközség elnöke. Saját tud. Temesváron a gyárvárosi római katolikus egyházközség választmányára ülést tartott, hogy az elnöki tisztséget betöltse. Schiff Péter dr. tanár, az egyházközség elnöke ugyanis lemondott és Meisner Vilmos gyógyszerész, alelnök, már reggelben bejelentette lemondását. Risztics György dr. egyházközségi ügyész a volt elnököt, Fehér Kristóf dr. nyugalmazott ítélőtáblai főtörvénnyel, az egyházközség jelenlegi disztriktját ajánlotta a kérdéses tisztségre, mire Fehér Kristóf dr. felállt a választást magáról elhárította, indítványozta, válasszák meg az egyházközség plébánosát, Rech K. Géza c. apátot elnöknek. Rech apátplébánost erre egyhangulag meg is választották, aki kijelentette, hogy a jelen viszonyok között kötelességének tartja, ezt a nehéz és felelősségteljes tisztséget elvállalni s azt a tisztújítást hajlandó viselni. Temesváron ez nem az első eset, hogy a plébános egyúttal az egyházközség elnöke is. Az erzsébetkülvárosi egyházközségben ez már kezdetül fogva így van és kiválóan bevált. Rech K. Géza apátplébános egész egyénisége egyébként bizonyos arra, hogy a felmerülő feladatokat biztos kézzel megoldja. A választmány végül elhatározta, hogy visszavonhatatlanul február 18-án megtartja az egyháztanácsi választásokat.

A „Csongor és Tünde ősbemutatója Németországban. A Csongor és Tünde, Vörösmarty Mihály bűbájos meséjétékát bizonyára mindenki ismeri, bár magyar színpadon is csak nagy ritkán, különösen ünnepi alkalmakkor adták elő. A Csongor és Tünde gyönyörű verses dialógusai mégis, minden magyar könyvtáros lelkebe itták már magukat. Épp ezért, örömmel értesülhetnek a klasszikus magyar irodalom lelkes hívei arról, hogy a gieseni Városi Színház a mostani idény harmadik ősbemutatójaként Vörösmarty Mihály „Csongor és Tünde” című meséjétékát hozza színre. Irodalmi körökben is nagy érdeklődéssel várják, hogyan érvényesül a magyar klasszikus remekműve a nagy gonddal készült német fordítás köntösében. A Csongor és Tünde németországi bemutatójáról természetesen majd be fogunk számolni.

Megjelent a „Hírnök” januári száma. A „Hírnök” című színvonalasan szerkesztett társadalmi, irodalmi és művészeti folyóiratunk januári száma is a szokott gazdag és változatos tartalommal jelent meg. A tartalmából az alábbiakat emeljük ki:

P. Trefán Leonárd: Új esztendő — új igazságok. — Holló Ernő: Újévi mondóka. — Bangha Béla S. J.: A kereszténység sorsdöntő órái. — Nagy Méda: A koldusasszony. — Somfay Margit: Katika. — P. Szalóczy Péter: Egykoru adatok a „Toldi szerelme” fogadtatásáról. — Fiedler István: Városi István: A kifosztott éneke. — Földes Zoltán: Az istenkereső ember. — Dorosmai János: Poéta. — A Vatikán és a Kvirinál között. — Khell István: Régi nyelvkincs a székelyudvarhelyi római katolikus főgimnázium tanári könyvtárában. — Flórián Tibor: Apám bíró volt. — Thurzó Gábor: Halál a kikötőben. — Koszólánszky István: Végzet. — A pápa békepontjai. — Jaklovsky Dénes: Az igazi Ovidius. — Brătescu-Voinesti S. János: Izsák bűbája. Ford. Józsa János. — Lengyelország egyháztörténete. — Egy konvertita az amerikai ujságvilágból. — Az egyházmegye új prelátusai. — A velencei szent Márk székesegyház a középkori birodalom történetében. — P. Jánosy Béla: Elefántcsont lélek (regény). — Aranykedély. — Színház. — Irodalom. — Reggeltől estig — népiesben. — Szemle. — Pro memoria. — Krónika, stb. A lap megrendelhető a Ferencrendiek kolostora, Kolozsvár, Str. Franciscanilor 1. címen. Előfizetési ára egész évre 160 leí.

Fehér vaddisznót löttek a Bácságban. Bácsági vadászok már két évvel ezelőtt, több ízben látták a bakovai erdőben fehérvaddisznót — írja temesvári tudósítónk — amelyet azonban eddig nem sikerült elejteniük. Ezidén aztán a tavalyi sülők közül két fiatal vaddisznó került terítékre — mindkettő fehér volt. Most pedig Drechsler biztosítási igazgató lelőtte a fehér kocsát is. Megállapították, hogy tiszta fajról van szó és nem mutatható ki a házidiszsnóval való kereszteződés. A vaddisznó sajátágos harmadik sörteelhelyezésének nyoma a sörtek eltávolítása után is világosan látható. Ugynevezett albinó ez, amelyet időnkint minden faj produkál. Néhány évvel ezelőtt Temesváron egy fehér veréb keltett feltűnést.

„Civilben szubrett-primadonna az angol hadügyminiszter sófőrdje. Amikor Oliver Stanley, az új angol hadügyminiszter először ült be a miniszteriumi autójába, feltűnően csinos, fiatal vezetőnő nyitotta ki a kocsiját.

— Parancsoljon uram!
Stanley mosolyogva ismerte meg Kathleen Kelly híres operettszínésznőt, aki több darabban játszott primadonnaszerepet, de főképpen szubrettalakításaival ért el nagy sikereket. A fiatal színésznő hetek óta szolgál a hadügyminiszteriumban, mint a miniszter személyes sófőrdje. Ő fuvarozta Hore-Bellishát, a lemondott minisztert. Nemrégben Richard Tauberrrel játszott egy filmet, azelőtt pedig több operett főszerepet alakított. Amikor a háború kitört, jelentkezett az önkéntes női táborba és így kapa meg előkelő beosztást. Kathleen Kelly elmondotta, hogy sajnálja Belisha távozását, de úgy érzi, hogy legalább egy kicsit ki fogja pihenni magát az új főnök mellett.

— Belisha nagyon kedves volt hozzám, — mondotta — mindig bocsánatot kért, ha sokáig kellett éjszaka várakoznom, de ez nem zavarta abban, hogy másnap ne követeljen tőlem 16 órai munkát. Mindössze 15 perc ebédidőt kaptam. A miniszter új mosolyogva mondotta, hogy ő is ennyi ideig szokott ebédelni, a hivatalában. Amíg a háború tart, nem óhajt filmen vagy színpadon szerepelni. Majd ha béke lesz, akkor játszom újra filmen — mondotta. — Olyan szerepet szeretnék alakítani, amelyet legutóbb játszottam Lukács Pállal.

Izléses szép meghívót kézbesítettek, a nagyváradai Kolping Bál meghívóját. A bál meghívó a következőket tartalmazza: A nagyváradai Római Katolikus Leányegylet ifjúsága 1940. január hó 27-én, szombat este pontosan 9 órai kezdettel, az egyesület dísztermében: Alexandri-utca 13. szám alatt műsoros farsangi bált rendez, melyre t. címet és b. családját tisztelettel meghívja a rendezőség. Az előadásra kerülő szindarabot, tekintet nélkül a megjelentek számára, pontosan 9 órakor kezdik. Színpadon kerül a „Nebáncsvirág” operett négy felvonásban. Rendező: Losonczy Gábor. A darabot az egyesület „Liszt Ferenc” zenekara kíséri. Vezényel: András Ede zenetanár, országos karnagy. Hangversenymester: Kriszta M. Szigó: Lakatos Ica. Szereplők: Denise de Flavigny Horváth Ibolya, Fejedelemsasszony Haláhy Eliz, Celestin, organista Tarsoly Ferenc, Chateau Gibon őrnagy Mogyoróssy Győző, Champtreureur Fernand hadnagy Rátz János, Gusztáv hadnagy Windisch Zoltán, Róbert hadnagy Lerchner Ernő, Loriot őrmester Kertész János, Színigazgató Szalmáry Tibor, Rendező Fleisz Elemér, Corinnia Kamuti Ica, Gimbletta Ellenés Margit, Lidia Hotiya Klára, Silvia Szabó Kati.

Dráma az erdőben

Déva. Saját tud. A nagy hideg és a vele járó téli nyomoruság egymásután okozta a tragédiákat. Popa Nicolae hatvan éves dévai tizgyermekes családja két nagyobb gyermeket egy szánkóval galyakért, rózsáért küldte az erdőbe. A gyermekek megrakták a szánkót tüzelővel és éppen hazafelé indultak, amikor eléjük tippant Susan Ioan városi erdőőr és fia, akik felelősségre vonták a gyermekeket és elkobozták tőlük a szánkóra rakott fát. A két gyermek így fa nélkül sirva mentek haza és elpanaszolták apjuknak, hogyan jártak az erdőőrrel.

A tizgyermekes családja dühében fejszét ragadott és nagyobbik fia társaságában kirohant az erdőbe. A két erdőőr éppen a tűz mellett melegegett, amikor Popa felelősségre vonták őket. Szó szót követett s az erdőőr fölakarta kapni fegyverét. Erre Popa Nicolae fejszéjével teljes erővel rácsapott Susan Ioan fiának fejére s aztán az öreg erdőőrré támadt.

A halálos viaskodás hangjaira figyelmesek lettek a környékbeliek és ők részesítették első segélyben az erdőőrt és a fiát, akiket azonban reménytelen állapotban szállítottak kórházba. Popa Nicolae-t és 17 éves fiát letartóztatták.

A lelotografált hang

Beülünk a moziba, érdeklődéssel figyeljük a legfrissebb hangos híradót, amelynek során indiai tüntetők kiabálását, felvonuló német tankok, francia vagy angol repülőgépek zúgását is halljuk, aztán tovább fordul a felvevőgép lecséje a nyugati front, vagy a finnországi harcok egyik ütközetét láthatjuk és hallhatjuk. Bomba hull a magasan szálló repülőgépből, lecsap, felrobban, levegőberopul az óceánon egy megtorpedózott hajó a filmgyár mindenre elszánt operatőre gyorsan filmreveszi a drámai jelenetet. A mozilátogató közönség pedig bizonyosfokú izgalommal figyeli a hangos film pergését, felszívesen, ha a bomba-robbanás hangja „tul realiztiikus” a filmen, — de arra a legkevésbébben gondolnak, hogy Saljapin, Slezák Leó és Zarah Leander hangja, vagy pedig az aknára futott sülyedő hajó felfogott S. O. S. jelzéseit, sőt a bombarobbanás is, milyen kicsi helyen rögzítődik meg a hangos film szélén, s milyen nagy munkát kellett elvégezni a hangok megörökítése érdekében.

Tulajdonképp már tíz éve ismerjük a hangos filmet és csak azt tudjuk róla, hogy a képeket szépen lehet lefényképezni és a hangot szépen lehet közvetíteni.

Kevesen tudják azonban, hogy a hangot is lefényképezhetjük, hiszen enélkül a film nem lenne hangos-film. Ugyanis a filmszalag szélén, a képek sorozata mellett ott van a lefényképezett hangsorozat, amely aztán az összességében a hangos filmet adja. Például, miként „láthatjuk” a filmen az „A” hangot? Hát a dolog nem is olyan brozasztó nehéz! A film műhelyben felveszik a beszédet vagy éneket, a mikrofonba ütköző hang átváltozik villamos energiává, ezt egy apró készülék megerősíti és ennek az energiának erősebb vagy gyengébb hullámrezgéseit egy újabb készülék segítségével átváltoztatják fénybenyomásokká. A filmfelvevő készülékben pereg a hang filmje és ezek az erősebb vagy gyengébb fénybenyomások a filmen képekké változnak vagyis lefényképezetnek. Ha a közvetítő vagy a moziban pergő gép leadja a filmet, akkor az egész eljárás fordított sorrendben kerül a vászonra illetőleg a filmvászon mögött elhelyezett leadó hangszóróba. Azaz a kép újabb hangra változik.

A hangos film képe igen érdekes. Az egyik oldalán vannak a felvett képek, a film szélén pedig észrevehetjük a különböző karcolásokat vagy jeleket, amelyek hol vízszintesek, hol merőlegesek, hol pontokból, hol hosszabb vagy rövidebb vonalokból állanak, ezek a jelzések képezik a hang fénybenyomásait vagyis képeit. A jelzések hosszúsága vagy rövidegsége adja a hangerősséget, míg a jelzések közötti távok a hang finomságát.

A film hangképe végtelenül kicsi, mint már mondtuk a film szélén fut végig és alig 2 és fél milliméter széles. Ez a végtelenül kicsi hangkép adja aztán a hangszóróban a hangos, erős vagy gyenge hangot. Ennek a kis hangképszelnek köszönhetjük, ha ma már nemcsak a beszédet, de az éneket és a zenét közvetítjük, ha a zenekarok hangversenyeit leadhatjuk.

Világhírű regények:

Aldrich: Száll a fehér madár	68 lei
Aldrich: Családi kör	62 "
Aldrich: Ella kisasszony	68 "
Lytkens: Ne várjatok vacsorára	68 "
Mayrie G.: Urihölgy állást keres	68 "
J. B. Priestley: Jobarátok	201 "
Mitchell: Elfújta a szél	270 "
Orczy: Okos Pimpernel	68 "
Orczy: Összekuszált fonat	68 "
Zsigray: Erzsébet királyné (dizskötés)	292 "
Poessonyi: Üldözni fognak titeket (kötve)	206 "
Balla: Megebzett	135 "
Tóth: Pénztár 9—2-ig (kötve)	206 "
Bagyi: Kiválasztottak	176 "
Forster: Amerika álma	151 "
Kenneth: Északnyugati átjáró. I, II.	301 "
Zsigray: Romai százados (kötve)	274 "
Kállay: Báthory István (kötve)	347 "
Somogyváry: A város meg a sárkány (füzve)	94 "
Rachel Field: Egy asszony három élete I, II.	438 "
Balla: Nicsky növendék (kötve)	206 "
Jacot és Collier: Marconi az éter varázslója	242 "
Hilaire: XIV. Lajos, a diktátor király	184 "
Simán: Gergely lányok (füzve)	141 "
(kötve)	206 "
Szentmihályi: Örök társak (füzve)	201 "
(kötve)	292 "
Cronin: Réztábla a kapu alatt (kötve)	242 "
Cronin: A kalap-király I, II.	365 "
Cronin: Ezt látják a csillagok	420 "

Megrendelhetők kiadóhivatalunk utján.

A nagyváradi mozgóképszínházak műsora:

DORIAN: VÖRÖS ORCHIDEÁK.
APOLLÓ: AZ ELSŐ CSÓK.
CORSO: MARIA CHAPDELAINÉ REGÉNYE.

Új rendelettörvény a Nemzeti Ujjászületési Arcvonal szervezetéről

Bucurestiből jelentik: A király aláírta a Nemzeti Ujjászületési Arcvonal új szervezetéről szóló rendelettörvényt, mely a következőket tartalmazza:

1. szakasz. A Nemzeti Ujjászületési Front az egyetlen politikai szervezet Romániában.

2. szakasz. A N. U. F. jelszava: Király, nemzet, munka, hit.

3. szakasz. A N. U. F. célja a haza felmagasztosítása a nemzeti, a monarchikus és az ország fiai közötti összetartás eszméjének megerősítésével; a család mint társadalmi alapszerv megerősítésével; a szellemi élet, a keresztény hit, a hazai közművelődés fejlesztésével; az anyagi jólét előmozdításával; a munka megbecsülésével és kötelezővé tevésével; végül a társadalmi igazság szemmeltartásával és a szakmáknak az alkotmány értelmében való megszervezésével.

4. szakasz. A N. U. F. kötelessége a közvéleményt saját eszméjének terjesztésével alakítani. Képviseli a kormánytól az állami és helyi közigazgatásban az állampolgárok és szakmák érdekeit. Írásbeli beadványokban közli a közérdeklő óhajokat, de személyes jellegű közbenjárásokat a hatóságoknál nem végezhet. Végül szervei segítségével szolgálati úton értesíti a kormányt és a hatóságokat a közügyek vezetésének menetéről, felhívja a figyelmet az esetleges visszaélésekre is.

5. szakasz. A N. U. F. tagjainak üdvözlési módja: kinyújtott kézzel fejmagasság fölé felémelt kar, a „Sünütate” — Jögegszséget — szó kiejtésével.

6. szakasz. A N. U. F. székhelye az ország fővárosában van.

7. szakasz. A N. U. F.-ba való belépést kérelmezheti minden 21-ik életévét betöltött román állampolgár, férfi vagy nő, aki ösztönt magáéva teszi a politikai szervezet eszményeit, azonkívül ténylegesen gyakorolja az alkotmányban előírt foglalkozások egyikét, aláveti magát a N. U. F. fegyelmének és megszűnyítő tényekért még nem volt elítélve.

Vannak pártolói és tényleges tagok.

A N. U. F. minden tagjának kötelessége: minél szélesebb körben terjeszteni a N. U. F. eszméit, harcolni a N. U. F. programjának megvalósításáért, új híveket szerezni a N. U. F.-nak és hozzájárulni annak a községnak a fejlesztéséhez, amelynek tagja.

8. szakasz. A beiratkozási kérvények a helyi szervezetek vezetőségéhez nyújtandók be. A további szakaszok a beiratkozás eljárását részletezik.

A 12. szakasz szerint a köztisztviselők, az állami intézmények és a közérdeklő magánvállalatok alkalmazottai a N. U. F. tagjai kell hogy legyenek.

A 14. szakasz szerint a tagsági igazolványok átnyújtása ünnepélyes keretek között történik. Ez alkalommal a tagok esküt tesznek, amelynek szövege a következő: „Hűséget esküszöm öfélése II. Károly királynak. Szeretetet és áldozatkészséget esküszöm a román hazának. Engedelmséget esküszöm a Nemzeti Ujjászületési Frontnak. Isten engem úgy segélyen.”

15. szakasz. A N. U. F.-ba beiratkozott nők külön alakulatokat létesítenek, meghatározott célkitűzéssel, amit a N. U. F. legfelső tanácsa állapít meg.

16. szakasz. A N. U. F. minden falusi községhelyi szervezetének élén az elnök áll. három titkárral. — egy-egy minden, az alkotmányban előírt szakmai osztály számára — és a nemzeti gárda egy parancsnoka. Ezeknek a községi tanács segédkezik. Az elnököket és a titkárokat

a község N. U. F.-tagjai szótöbbséggel választják.

17. szakasz. A falusi község N. U. F.-tanácsa 9 tagból áll, akiket a tagok többsége jelöl ki. Figyelemmel kell lenni arra, hogy a falusi községekhez tartozó minden falu és tanya képviselve legyen az illető vezetőségben.

A 18. szakasz értelmében a városi községek N. U. F.-vezetősége ugyancsak az elnök, három titkár és a nemzeti gárda egy parancsnoka, akiknek a község 9 tagu tanácsa segédkezik.

A 20-ik szakasz a járási szervezetről intézkedik, melynek vezetősége a községekéhez hasonló összetételű. Ugyanilyen összetételű a vármegyei szervezet vezetősége is. A megyei és járási szervezeteknek ellenőrző és községi szervezetek munkáját összhangba hozó feladatkörük van.

Külön fejezet intézkedik a N. U. F. központi szervezetéről. A 29-ik szakasz szerint a N. U. F. elnökét és három alelnökét királyi rendelettel három évre nevezik ki. Az elnök jogszertint elnöke a Legfőbb Nemzeti Tanácsnak és a Direktoratásnak, valamint a N. U. F. legfőbb bizottságának. Az elnök a vezértitkár útján bármikor összehívhatja ezeket a szervezeteket.

A 30-ik szakasz szerint a vezértitkárt királyi rendelettel két évre nevezik ki.

A 37—41-ik szakasz szerint a N. U. F. tanácskozó testületei a Legfőbb Nemzeti Tanács és a Direktoratás. A legfőbb Nemzeti Tanács 180 tagból áll. 60—60 tag minden, az alkotmányban előírt szakmai kategória számára. Ezek közül 90-et a tartományi gyűlések jelölnek ki, 90-et pedig királyi dekrétummal neveznek ki. A miniszterek és az alminiszterek jogszertint tagjai a Legfőbb Nemzeti Tanácsnak. Azok a királyi tanácsosok és alapító tagok, akik nem tagjai a Legfőbb Nemzeti Tanácsnak, résztvehetnek ennek ülésein. A Legfőbb Nemzeti Tanácsot évenként legalább egyszer össze kell hívni. A Direktoratásnak 30 tagja van; 10—10 minden, az alkotmányban előírt szakmai kategória számára, akiket királyi rendelet nevez ki a Legfőbb Nemzeti Tanács tagjai közül.

A 43-ik szakasz szerint a Nemzeti Gárda különleges N. U. F.-alakulat, amelynek tagjait a legtevékenyebb N. U. F.-tagok közül sorozzák. Különösen rendfenntartó szerepük van a háború esetén együtt működnek a katonai szervezetekkel.

A rendelettörvény 46-ik szakasza a Nemzeti Ujjászületési Front kisebbségi szakosztályára vonatkozólag intézkedik. Eszerint:

A N. U. F.-ba beiratkozott népkisebbségek saját szakosztályaikban, az alkotmány előírásai értelmében érvényesíthetik ama jogukat, amelyeket az érvényben lévő törvények biztosítanak számukra.

Az 51-ik szakasz szerint a Legfőbb Nemzeti Tanács és a Direktoratás jelenlegi tagjai megtartják mandátumaikat a két éves határidő lejártáig.

Az 52-ik szakasz értelmében a N. U. F. tisztségeire történt eddigi kinevezéseket a jelen rendelettörvény jóváhagyta.

Kövess engem

P. Lukács Mansvét O.F.M. missziós beszédei
I. kötet ára 150 Lei és portó.

Megrendelhető kiadóhivatalunk utján.

Megjelent a „minimális fizetésekről” szóló törvény végrehajtási utasítása

Nagyfontosságú, közérdekű rendelkezések

Kolozsvárról jelentik: A Hivatalos Lap a minimális fizetések megállapításáról szóló törvény végrehajtási utasításait közli, mely törvény rendelkezéseit a kereskedelmi, ipari és szállítási magánvállalatok kötelesek betartani. A végrehajtási utasítás rendelkezései szövegint a következők:

1. Minden munkaügyi inspektorátus mellett vegyes bizottság szervezetik a kereskedelmi, ipari és szállítási magánvállalatoknál érvényes minimális fizetések megállapítása végett. A bizottság székhelye a tartományi székhelyeken működő munkaügyi inspektorátusoké.

Mely vállalatok vétetnek ki a törvény rendelkezéseinek hatálya alól?

A jelen végrehajtási utasítás rendelkezései nem vonatkoznak a következő vállalatokra:

a) Az állam, tartomány, megye, város és község vállalatai, üzemei, autonóm pénztárak és közintézmények.

b) Azon vállalatok, melyeknél a munka és fizetés feltételeit kollektív munkaszerződések, békeltető jegyzőkönyvek, vagy választottbizottsági határozatok állapították meg az 1920 szeptember 5-én kelt és a kollektív munkakonfliktusok szabályozásáról szóló törvény értelmében, tekintet nélkül arra, hogy a jelen törvény 16. szakasza vonatkozik-e rájuk, vagy sem.

c) A munkaadó iparosok, akik önmel kevesebb képzett munkást foglalkoztatnak üzemeikben.

Hasonlóképpen ki vannak véve jelen végrehajtási utasítás hatálya alól:

a) A tanoncok, kiknek tanoncszerződése a tanoncokéval szóló fizetést állapít meg.

b) A politechnikai iskolák, vagy az „aplikációs” jellegű ipari, vagy kereskedelmi iskolák növendékei, akik gyakorlati idejüket töltik le.

Minimális illetmény megállapítása.

2. Az 1. szakaszban említett bizottság hatáskörébe tartozik annak a minimális illetménynek megállapítása, melyet alkalmazottaiknak a kereskedelmi, ipari és szállítási magánvállalatok kötelesek fizetni. Minimális illetmény alatt az a fizetés értendő, mely emberi megélhetést biztosít az alkalmazottak különböző osztályának, szem előtt tartva a kérdéses hely, vagy vidék gazdasági feltételeit és az alkalmazottak szociális feltételeit. A minimális fizetések semmi esetre sem lehetnek magasabbak, mint a hasonló kategóriákban alkalmazottak kollektív munkaszerződéseiben a kérdéses munkakörben és tartományban megállapított fizetések.

A bizottság megállapítása és munkája.

3. A bizottságot a munkaadók részéről három és az alkalmazottak három képviselőjéből kell megalakítani. Az ipari munkaadók és alkalmazottak 2—2, a kereskedelmi alkalmazottak és munkaadók 1—1 képviselővel vesznek részt a bizottságban. A munkaadókat és alkalmazottakat képviselő bizottsági tagoknak helyettesük is lesz. A bizottság munkáját a tartományi székhelyen lévő városban működő ítéltábla főelnöke fogja vezetni, ahol pedig nincs tábla, a tartományi székhelyen lévő városban működő törvényszék főelnökére hárul ez a feladat.

4. A bizottság tagjainak kinevezése céljából a munkaügyi minisztérium felkérésére az alkalmazottak céhének szövetségei, mint munkaadók hivatásos egyesületének szövetségei, mint jogi személyiségek, a tartományban lakó céhtagok, illetve munkaadó egyesületek tagjai közül megteszik előterjesztéseiket. A jelzett

szervezetek minden bizottsági tagsági és helyettes tagsági helyre 2—2 személyt terjesztenek elő. A bizottsági tagok és helyetteseik a munkaügyi miniszter előterjesztésére az előbb jelzett intézkedés alapján tett előterjesztések figyelembevételével királyi dekrétummal nyernek kinevezést.

Ezen királyi dekrétum az elnök személye felől is intézkedik aszerint, hogy tábla, vagy törvényszék működik a tartomány székhelyén. Az elnök és bizottsági tagok megbízatása egy évre szól. A helyettesek akkor lépnek a bizottsági tagok helyére, midőn ezek akadályozva vannak megbízatásuk teljesítésében, vagy haláleset, lemondás és egyéb okból történt üresedés fordult elő. A helyettes megbízatása akkor ér véget, mikor a bizottsági tagé. A bizottsági tagok és helyetteseik működése kezdetén a következő szövegű esküt teszik le a bizottság elnöke előtt: „Esküszöm, hogy becsületesen, lelkiismeretesen és részrehajlás nélkül fogom ellátni azt a hivatalos működést, mellyel megbízattam és titokban tartom a munkálatoimat”. Az eskü letételéről jegyzőkönyvet vesznek fel, melyet az elnök, a bizottsági tag, illetve a helyettese és a bizottság titkára írnak alá. A jegyzőkönyvet a munkaügyi inspektorátus iratárában kell megőrizni. A bizottság titkári teendőinek ellátására a munkaügyi inspektorátus egyik tisztviselőjét jelöli ki.

5. A bizottságot a munkaadók és alkalmazottak részéről, a kereskedelem, ipar, vagy szállításművelés keretéből még 2—2 taggal kell kiegészíteni aszerint, hogy melyik minimális fizetés megállapítása melyik keretben történik. Ezeket a bizottsági tagokat az elnök kérésére három napon belül a munkaadók hivatalos egyesületeinek szövetségei és az alkalmazottak céhének szövetségei terjesztik elő, elsőbbségben részesítve azon alkalmazottak és vállalati vezetők sorát, akik részére a minimális fizetést meg kell állapítani. Ezeknek tagsági jogát a bizottság elnökének végzése fogja megerősíteni, melyet a titkár is aláír. Megbízatásuk addig tart, míg a kérdéses keretben az illető vállalatra, vagy az alkalmazottak kategóriájára vonatkozó fizetések megállapítása tárgyalatik, amelyre nézve bizottsági tagságukat megerősítették. Ezen tagokat ugyanazon jogok és kötelezettségek illetik meg, mint a bizottság állandó tagjait s az első ülésen a 4-ik szakaszban írt esküt leteszik.

(Folytatása következik.)

Apréhirodetek

Adás-vétel

Nagyon
magas árat fizetek briliáns tárgyakért. —
Herbet ékszerárúház.
Nagyvárad, Bulevardul
Regele Ferdinand 3.

PÚHA ÖLME
Állandóan vesz a Szent
László-nyomda r. t.

Lakás

Kiadó
butorozott szoba, fürdő-
szobával. Nagyvárad,
Str. Sztaroveszky 3.

Ujjonnan épült abszolút modern lakások:

emeleti és földszinti 3
szobás, egyszoba-hallos,
liggiával; egyszoba elő-
szobás valamennyi; tel-
jes komforttal, továbbá
egy suterain egyszobás
lakás májusra, két tá-
gas raktárhelyiség azon-
nalra kiadók. Lutherá-
nus Egyházközség. —
Nagyvárad, Tache Jo-
nescu-u. 28.

Kiadó

február 1-re 3 szobás,
utcai földszintes mo-
dern lakás. Nagyvárad,
Str. Dorobantilor 22
Telefon 31-72.

Legjobb ajándék a jó könyv!

Legszébb ajándékkönyvek:

Missalé egészvászonkötés, vörösmetszés	Ára 303 Lei
Missalé, egész vászonkötés, arany-metszés	„ 338
Missalé bőrkötésben, vörösmetszés	„ 576
Tóth Tihomér összegyűjtött művei 22 kötetben. Dús aranyozásu, egészvászonkötésben	„ 4400
Schütz: Dogmatika I—II.	„ 900
Teljes szentírás öt kötetben, tokban	„ 1440
Schütz: Szentek Élete négy kötetben, fűzve	„ 432
Félvászonkötésben	„ 576
Egészvászonkötésben	„ 648
Díszvászonkötésben	„ 864
Luxusbőrkötésben	„ 1224

Leánykönyvek:

Csaba: Amit a serdülő lánynak tudnia kell	„ 140
Csaba: Amit a fiatal asszonynak tudnia kell	„ 125
Wagner: Mai leányok életstílusa	„ 60
Csaba: Amit az édesanyjának tudnia kell	„ 130
Gerely: Ki vagyok?	„ 120
„ Add nekem a szívedet	„ 110
„ Ha tudnád	„ 90
„ A mai leányok útja	„ 126

Legjobban ajánlható ifjúsági munkák:

Bárány: Jó szerencsét	Ára 125 Lei
Csürös: Ripsz és Ropsz	„ 100
Dénes: Mariánne kisasszony	„ 125
Defoe: Robinson	„ 130
Csák: Vér és láng között	„ 60
Kalmár: Montezuma koronája	„ 160
„ Küzdelmek a fehér halál országában I—II.	„ 425
Kosáryné: Gyöngyvér	„ 120
Orbán: Fehér korall	„ 144
Somfay: Mégis szép az élet	„ 160
Széky: Paca Pali vitézi tettei	„ 110
Sebők: Öt világrészen keresztül	„ 140
„ Egy királyné életéért	„ 140
Zaymus: Ünnepi köntös	„ 120

Regények és útleírások:

Burger: Bölesőre hulló fények és árnyak	„ 90
Bourget: Szemkőzt a halállal	„ 60
Le Fort: A gettóból jött pápa	„ 80
Gáspár: A világ orvosa	„ 215
Jean de La Bréte: Kísértő árny, fűzve	„ 110
Jean de La Bréte: Kísértő árny, kötve	„ 140
Kühnelt: Jézusutak, nyárspolgárok, bolsevikik	„ 115
Misciattelli: Savonarola	„ 125
Pakocs: Édua áldozata	„ 130
Regnier: Az elveszett drachma	„ 120
Nyisztor: Mandarinok, kulik, misszionariusok	„ 180
Tarczai: Masolino	„ 105
Lutor: Róma	„ 95
Velösi: Orosz titok	„ 40
Williamson: Az arany csönd	„ 101
„ Titokzatos történet	„ 144
Emmet Lavery: Az Ur katonái (színdarab)	„ 70
Erdödi: Napsütéses Indiában, fűzve	„ 200
Kötve	„ 285
Erdödi: Mumiák és Minaretek	„ 200
Bangha: Dél keresztje alatt	„ 125
„ Amerikai missziós körutón	„ 44
Böle: Spanyalföldön	„ 285
Kühár: Barlangok, sírok, kupolák	„ 40
Dr. Lippay: Titokzatos Keleten	„ 145

Készült a Szent László-nyomda Rt. árforgógépén Nagyvárad, II. Károly király-ut 5. szám.

CENZURAT